

ДОКЛАД

ЗА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2017 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА.....	5
1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2017 г.	5
2. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2017 г.	9
3. Основни бюджетни параметри към края на полугодieto на 2017 г.	11
4. Мерки за повишаване на събираемостта на приходите.....	13
II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2017 ГОДИНА	19
1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма	27
1.1 Преки данъци.....	29
1.1.1 Корпоративни данъци.....	29
1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица	29
1.1.3 Други данъци	31
1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски.....	31
1.3 Косвени данъци	31
1.3.1 Данък върху добавената стойност	31
1.3.2 Акцизи	32
1.3.4 Данък върху застрахователните премии	32
1.3.4 Мита.....	32
1.4 Неданъчни приходи	33
1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми	33
2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.	33
2.1 Текущи нелихвени разходи.....	34
2.1.1 Разходи за персонал	34
2.1.2 Издръжка.....	34
2.1.3 Субсидии.....	35
2.1.4 Социални и здравноосигурителни плащания	36
2.2 Капиталови разходи.....	38
2.3 Лихвени разходи	38
2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз	38
3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2017 г.	39
3.1 Просрочени задължения.....	39
3.2 Просрочени вземания	40
4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2017 година.....	42
4.1 Външно финансиране	42
4.2 Вътрешно финансиране.....	42
4.3 Приватизация на дялове, акции и участия.....	44
III. ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТИ НА ОБЩИНИТЕ, НА СОЦИАЛНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ФОНДОВЕ И БЮДЖЕТИ ПО ЧЛ. 13, АЛ. 3 И АЛ. 4 НА ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ	45
1. Държавен бюджет	45
1.1 Бюджет на Народното събрание.....	47
1.2 Бюджет на съдебната власт.....	47
2. Бюджети на общините	48
3. Социалноосигурителни фондове	49
3.1 Държавно обществено осигуряване	49

3.2	Национална здравноосигурителна каса	50
4.	Бюджети по чл. 13, ал. 3 на Закона за публичните финанси.....	51
4.1	Държавни висши училища	51
4.2	Българска академия на науките	51
4.3	Българско национално радио	51
4.4	Българска национална телевизия	52
4.5	Българска телеграфна агенция.....	52
5.	Сметки за средствата от Европейския съюз на бюджетни организации	52
5.1	Сметка за средствата от Европейския съюз на Национален фонд към Министерство на финансите	52
5.2	Сметки за средствата от Европейския съюз, администрирани от Разплащателната агенция към Държавен фонд “Земеделие”	54
6.	Бюджети по чл. 13, ал. 4 на Закона за публичните финанси.....	57
6.1	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)	57
6.2	Фонд „Сигурност на електроенергийната система“	57
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....		59

Използвани съкращения

Н1 - първо полугодие
АМ – Агенция „Митници”
БВП – брутен вътрешен продукт
БНБ – Българска народна банка
ВОП – вътреобщностни придобивания
ВСС – Висш съдебен съвет
ДВ – Държавен вестник
ДДС – данък върху добавената стойност
ДИЗ – държавни инвестиционни заеми
ДОО – държавно обществено осигуряване
НЗОК - Национална здравноосигурителна каса
ДДФЛ – Данъци върху доходите на физическите лица
ДФЗ – Държавен фонд „Земеделие”
ЕС – Европейски съюз
ЗДБРБ – Закон за държавния бюджет на Република България
ЗКПО – Закон за корпоративното подоходно облагане
ЗМДГ – Закон за местните данъци и такси
ИПЦ – индекс на потребителските цени
КСО – Кодекс за социално осигуряване
КФП – Консолидирана фискална програма
МБВР – Международна банка за възстановяване и развитие
МВР – Министерство на вътрешните работи
МЗ – Министерство на здравеопазването
МЗХГ – Министерство на земеделието, храните и горите
МО – Министерство на отбраната
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС – Министерски съвет
МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МФ – Министерство на финансите
НАП - Национална агенция за приходите
НК ”ЖИ” – Национална компания „Железопътна инфраструктура”
НОИ – Национален осигурителен институт
НС – Народно събрание
НСИ – Национален статистически институт
НРС – наблюдение на работната сила
НФ – Национален фонд
ОП – Оперативна програма
ПЗР – преходни и заключителни разпоредби
ПРБ – първостепенни разпоредители с бюджет
п.п. – процентни пункта
ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПМС – Постановление на Министерския съвет
СКФ – Структурни фондове и Кохезионен фонд
УПФ – Учителски пенсионен фонд
ФГВРС – Фонд „Гарантирани вземания на работници и служители”
ФМ на ЕИП – Финансов механизъм на Европейско икономическо пространство
ХИПЦ – Хармонизиран индекс на потребителските цени
ЦБ – Централен бюджет

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2017 г.

➤ *Брутен вътрешен продукт*

През първото полугодие на 2017 г. **брутният вътрешен продукт**¹ в страната възлезе на 40 375 млн. лв., което представлява нарастване от 6,9% спрямо същия период на 2016 г. Реалният растеж на БВП достигна 3,5%² за първо тримесечие и 3,6% за второ тримесечие. По компоненти, за разлика от първата половина на 2016 г., когато принос за повишението на БВП имаше както нетният износ така и вътрешното търсене, за полугодieto на 2017 г. растежът беше формиран изцяло от вътрешното търсене.

Крайното потребление се повиши съответно с 4,3% и 4,2% през първо и второ тримесечие. Неговото нарастване се свързва най-вече с ускоряване на реалния растеж на частното потребление, подкрепен от повишението на реалния разполагаем доход на домакинствата. Публичното потребление също отчете ръст, в резултат на по-високите правителствени разходи за заплати и издръжка.

Инвестициите в основен капитал се понижиха с 4,6% през първо тримесечие и 0,9% през второ тримесечие. Отчетената неблагоприятна динамика се дължеше най-вече на спада при капиталовите разходи на правителството.

Износът на стоки и услуги отчете ръст от 5,8% през първо и 6,1% през второ тримесечие. Силното представяне на потреблението и повишението на износа се отразиха в растеж на вноса на стоки и услуги от 7,1 % за първо тримесечие 7,0% за второ тримесечие. В резултат, нетният износ имаше отрицателен принос за растежа на БВП за полугодieto.

Брутната добавена стойност нарасна в реално изражение с 3,5% за първо тримесечие и 3,8% за второ тримесечие. Основен принос за растежа, отчетен през първо тримесечие имаха услугите, следвани от промишлеността. Добавената стойност в строителството отчете спад, в резултат на понижението при гражданското строителство. Според статистиката на краткосрочните индикатори, за периода април-юни, ръста при оборота в търговията на дребно се забавя, което се свързва и с по-слабо представяне на сектора на услугите през второ тримесечие. В същото време, както промишленото производство, така и строителната продукция имат възходяща динамика и сочат към повишение на ръста на индустрията.

➤ *Пазар на труда*

Под влияние на повишената стопанска активност през първата половина на 2017 г. броят на заетите ускори темпа си на нарастване. За първите три месеца на годината заетостта (ЕСС 2010) се повиши с 1,2 % спрямо същия период на 2016 г., в резултат както на разкриването на работни места, така и на увеличението на самонаетите лица. Селското стопанство и експортно-ориентираните дейности на промишлеността имаха основен принос за нарастването на заетостта, докато в услугите се наблюдаваше минимално увеличение, тъй като отбелязаното повишение в част от

¹ Данните за второ тримесечие на 2016 г. са на база експресни оценки за БВП на НСИ.

² Данните за БВП и компонентите му са сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни. Представените растежи са спрямо същия период на предходната година.

дейностите на услугите беше до голяма степен неутрализирано от намалението, регистрирано в *търговия, транспорт и хотелиерство и ресторантьорство*. През второто тримесечие на 2017 г. броят на заетите продължи да се увеличава, като всички икономически сектори допринесоха за положителното развитие³.

Увеличението на заетостта през първата половина на 2017 г. беше подкрепено както от намалението на безработните, така и от окуражаването на част от неактивните лица и вливането им в работната сила. Броят на безработните се понижи с 19,6 % спрямо шестте месеца на 2016 г. и достигна 219,2 хил. души, което съответстваше на 6,6 % от работната сила (НРС). Коефициентът на участие на населението в работната сила (15+) се повиши с 1,2 пр.п. до 54,7 %, след отбелязания спад през предходните две години, и това отрази понижения брой на обезкуражените лица, които намаляха с 25,3 % до 127,1 хил. души за полугодieto на 2017 г.

Отчетените благоприятни развития на пазара на труда бяха съпроводени с продължаващо нарастване на производителността на труда⁴, като през първите три месеца на 2017 г. реалният растеж на показателя се повиши с 2,6 %. Секторът на услугите беше определящ за наблюдаваната положителната динамика, с водещ принос от страна на *финансови и застрахователни дейности, търговия, транспорт и хотелиерство и ресторантьорство, и държавно управление, образование и здравеопазване*. В индустрията беше регистрирано забавяне в растежа на производителността до 1,6 %, поради отслабения ръст в промишлеността, докато в строителството показателят излезе на положителна територия с ръст от 2,5 %, подкрепен от реалното увеличение на новосъздадената добавена стойност.

В условията на повишаване на икономическата активност и заетостта в страната доходите от труд следваха възходяща динамика. През първото полугодие на 2017 г. средната работна заплата⁵ в икономиката се повиши номинално с 9,5 % на годишна база, а повишението на потребителските цени от началото на годината доведе до слабо забавяне в реалното нарастване на показателя до 8,7 %⁶. Високото търсене на труд обуслови ускоряването на доходите в частния сектор до 10,1 %, като влияние се наблюдаваше и по линия на засиленото наемане на висококвалифицирана работна сила. Повишението на заплатите в обществения сектор със 7,7 % също допринесе за нарастването на средните доходи, което до голяма степен беше свързано със заложеното увеличение на минималните заплати по длъжности в сектор образование от началото на годината.

В контекста на разходната конкурентоспособност на предприятията, текущото развитие на доходите, добавената стойност и цените доведе до повишение на разходите за труд

³ По данни от Наблюдението на работната сила (НРС) през второто тримесечие растежът на заетостта достигна 4.6% на годишна база.

⁴ Показателят е изчислен като отношение между БВП по постоянни цени и броя на заетите лица (СНС).

⁵ Краткосрочна статистика на заетостта и разходите за труд.

⁶ Дефлиран с ХИПЦ.

на единица продукция с 4,9 % в номинално изражение⁷, което се обуславяше от изпреварващия темп на нарастване на компенсацията на един нает (7,7 %) спрямо този на производителността на труда.

➤ *Инфлация*

Международните цени на суровините, нарастваха в първата половина на 2017 г. Цените, определени в щатски долари се увеличиха - при петрола (Бренд) с 34,7%, основни метали с 23,5%, храни с 2,9%, за периода януари-юни 2017 г. спрямо съответния период на предходната година. Европейската валута (респективно българският лев) се обезцени с 3,1% спрямо щатския долар за анализирания период, което оказва допълнителен ефект за нарастването на цените на производител и на потребителските цени в страната. Двата индекса показваха ускорение на инфлационните процеси в България за периода януари-май 2017 г.

Цените на производител на промишлена продукция, реализирана на външните пазари, бяха по-високи с 6,7%, а тези за вътрешния пазар с 2,8% за полугодieto на 2017 г. спрямо съответния период на предходната година. Всички основни групи от индекса на цените на производител за вътрешния пазар, имаха увеличение в цените, но общото нарастване за полугодieto се дължеше в най-голяма степен на енергийните продукти (3,1%) и на продуктите за междинно потребление (4,6%). През месец юни, общото нарастване на цените за вътрешния пазар се забави, спрямо съответния месец на предходната година и достигна 2,7%, при 3,5% за май. Това се дължеше на международните цени на петрола и храните, които през юни отчетоха спад на годишна база, съответно от 3,3% и 7% в доларово изражение, при стабилен валутен курс долар/евро.

Инфлацията в страната, измерена чрез ХИПЦ, бе 1,1% за периода януари-юни 2017 г., спрямо съответния период на предходната година. Годишният темп на инфлация премина на положителна територия през януари 2017 г. за първи път от средата на 2013 г. и следваше възходяща тенденция, воден от наблюдаваното възстановяване на международните цени на храните и суровия петрол. Въпреки това, през май този тренд се пречупи и през юни общата инфлация в страната се забави до 1,1% на годишна база. Това бе свързано най-вече с вътрешната ценова динамика при горивата, които най-общо следваха конюнктурата на международния пазар. От друга страна, базисната инфлация (от общия индекс е изключено изменението в цените на енергийните стоки и непреработените храни) също премина на положителна територия и отчете нарастване от 0,2% на годишна база през юни, с положителен принос най-вече от страна на преработените храни.

➤ *Платежен баланс*

През полугодieto на 2017 г. се наблюдаваше изпреварващо нарастване на вноса на стоки спрямо износа, което се отрази във влошаване на търговското салдо с 0,6 пр.п. спрямо същия период на 2016 г. до дефицит от 2,4% от БВП. Динамиката бе в основна степен продиктувана от същественото ускорение на вътрешното търсене и

⁷ Показателят е изчислен като отношение между Компенсацията на един нает и БВП на един зает по постоянни цени (СНС).

свързаната с това нужда от внос на суровини за производство и други готови стоки. Нарастването на цените на международните пазари в доларово изражение само отчасти бе компенсирано от обезценяването на долара спрямо еврото, респективно лева, и номиналното нарастване на вноса (19,4%) и износа (17,8%) за първи път през последните години бе подпомогнато от положителни ценови фактори. За нарастването на износа водеща бе търговията с благородни метали и рафиниран нефт и нефтопродукти, а за вноса – нефт и метални руди и метални отпадъци.

По отношение на регионалната структура на търговията през първото полугодие, по данни на НСИ, покачването на износа се дължи на балансиран принос от страни в ЕС и трети страни, докато при вноса активизирането на търговията с държави извън ЕС е водещо. Причината бе както описаната по-горе ценова динамиката, така и стабилизирането на икономическата среда в някои от основните ни партньори, които изпитваха затруднения в предходни периоди.

Излишъкът по статия „Услуги“ се сви до 2,2 % от БВП в резултат на по-нисък износ на застрахователни услуги, производствени услуги с материали за влагане и други бизнес услуги. Общото салдо по доходните статии се подобри до излишък от 1,5% от БВП спрямо 1,2% през същия период на предходната година. Повишението бе резултат от по-ниско отчетено изплащане на доход към чуждестранни инвеститори. Балансът по вторичен доход се понижи на годишна база поради понижението на плащания по фондове от ЕС във връзка с навлизането в нов програмен период.

По финансовата сметка бе отчетено леко превишаване на изплатените към нерезиденти средства над привлечените в размер на 324 млн. евро. Основните привлечени средства бяха от преки чуждестранни инвестиции (0,8% от БВП), а изплатените - под форма на валута и депозити в чуждестранни институции, и инвестиции в чуждестранни дългови ценни книжа.

➤ **Финансов сектор**

Международните валутни резерви достигнаха 24 млрд. евро в края на юни 2017 г. Ръстът им на годишна база постепенно се забави от февруари и възлезе на 6,8 %, докато година по-рано той бе 16,7 %. С най-голям принос за нарастването на валутните резерви през първото полугодие бяха банковите резерви и банкнотите и монетите в обръщение, с годишен растеж от съответно 15,7 % и 12,3 %. Нивото на резервите осигуряваше необходимата стабилност на валутния борд, като същевременно покритието на вноса на стоки и услуги достигна 9,4 месеца в края на юни, а съотношението на валутните резерви към краткосрочния външен дълг на страната беше 286,4 %.

Паричното предлагане нарасна със 7,0 % в края на юни спрямо година по-рано. Най-голям принос за увеличението му имаше бързоликвидният паричен агрегат М1 и по-специално овърнайт депозитите, въпреки че леко забавиха темпа си на растеж до 16,3 % при 19,8 % в края на първото тримесечие на годината. Парите извън ПФИ към края на полугодията нараснаха с 12,5 %, при 13,2 % в края на юни 2016 г., докато депозитите с договорен матуритет, както и депозитите, договорени за ползване след предизвестие имаха отрицателен принос към годишното изменение на широките пари. Общият размер на депозитите в банковата система леко забави темпа си на нарастване и в края на юни той възлезе на 6,0 %, при годишен растеж от 8,2 % година по-рано.⁸ Депозитите на домакинствата бяха с най-голям принос за това, като нараснаха на годишна база с

⁸ Депозити, включени в паричното предлагане.

5,9 %. Значителен положителен принос имаха и депозитите на нефинансови предприятия, чийто годишен ръст към средата на годината достигна 9,0 %.

Годишният темп на изменение на кредита за частния сектор се ускоряваше от началото на годината, като в края на май достигна 4,7 % и само към края на юни отбеляза леко забавяне до 4,2 %, дължащо се на забавяне при растежа на кредита за нефинансови предприятия. С по-голям принос за положителната динамика бяха вземанията от домакинствата, движени основно от потребителските и жилищните кредити. Годишното изменение на кредитите за нефинансови предприятия бе повлияно основно от стабилния растеж на редовните кредити, придружен от значителен спад на лошите и реструктурирани кредити и към края на юни бе 2,1 %. **През цялото полугодие на 2017 г. динамиката при кредитите за домакинства** се характеризираше с възходяща тенденция. Към края на юни темпът им на годишно изменение се ускори до 6,0 %, при отрицателен годишен растеж от 0,7 % в края на юни 2016 г., а потребителските и жилищните кредити ускориха растежа си съответно до 4,6 % и 4,4 %.

През първите две тримесечия на 2017 г. банковата система в България остана стабилна и продължи да поддържа високи нива на ликвидност и обща капиталова адекватност. Коефициентът на ликвидните активи към края на юни бе 36,92 %⁹. Нетният финансов резултат на системата достигна 660,4 млн. лв., при 773,5 млн. лв. година по-рано, но в същото време се наблюдава подобрене по отношение на качеството на кредитите и авансите. Към края на юни разходите за обезценка по кредити и вземания са с 27,5 % по-малко спрямо същия период на миналата година, а брутният размер на необслужваните кредити и аванси в банковата система се е свил с 10,7 %.

2. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2017 г.

➤ Брутен вътрешен продукт

Растежът на БВП се очертава да бъде по-висок от очаквания при изготвянето на Бюджет 2017 г., в номинално и реално изражение. През първата половина на 2017 г. БВП нарасна в реално изражение с 3,6 %, спрямо същия период на предходната година, в сравнение с прогнозиран ръст от 2,5 % за цялата 2017 г., залегнала в Бюджет 2017 г. Основен принос за повишаване на прогнозата за реалния растеж на БВП има силното представяне на потреблението през първото полугодие и очакванията това развитие да се запази до края на годината. През първото полугодие на 2017 г. инвестиционната активност в страната беше ограничена от отчетения спад при публичните инвестиции. Очаква се капиталовите разходи на правителството да се повишат през втората половина на годината, което ще се отрази и в растеж на общите инвестиции. Темпът на растеж на вноса на стоки и услуги изпревари този на износа през шестмесечието на годината, повлиян положително както от силното представяне на потреблението, така и от търсенето на суровини, необходими за експортно-ориентираните отрасли. В резултат, нетният износ имаше отрицателен принос към растежа на БВП. Отчетните данни дават основание да очакваме приносът на нетния износ да остане отрицателен за цялата 2017 г., в сравнение с прогнозиран положителен принос при изготвянето на бюджета. Очаква се реалният растеж на БВП да достигне 3,7 % през 2017 г.

➤ Пазар на труда

⁹Изчисляван по Наредба № 11 от 2007 г. на БНБ за управлението и надзора върху ликвидността на банките.

Динамиката на заетостта от началото на 2017 г. беше по-висока от очакванията, заложените в Бюджет 2017 г., а нивото на безработица е по-ниско, в условията на повишено участие на населението в работната сила. През първата половина на 2017 г. броят на заетите нарасна с ускорен темп на годишна база, но през второто полугодие очакванията са той да се забави, в резултат на което общият за годината растеж се очаква да остане близък до 0,6 %¹⁰. Отчетеното ниво на безработица се понижи по-бързо от очакванията и средногодишната му стойност се очаква да бъде под прогнозираната в Бюджет 2017 от 7,3 %. За разлика от очакванията работната сила се увеличи и това ще се отрази в по-висок коефициент на икономическа активност на населението за цялата 2017 г.

Отчетните данни за динамиката на компенсацията на един нает през първите три месеца на 2017 г. показаха значително ускорение на годишна база. **Разгледано за цялата 2017 г. номиналният темп на изменение на показателя се очаква да надхвърли заложената стойност в прогнозата за Бюджет 2017**, в съответствие с завишените очакванията за растежа на производителността на труда, търсенето на труд и цените в страната.

➤ *Инфлация*

Средногодишната инфлация през 2017 г. се прогнозира да бъде 1,1%. Развитието на инфлационните процеси в страната е малко по-ниско от очакванията на МФ заложените в бюджетната прогноза от 1,5%. Общото равнище на потребителските цени в края на периода се очаква да се повиши с 1,3%. Нарастването на международните цени ще се отрази в по-високи вътрешни цени на енергийните стоки и храните, като те ще имат водещ принос за инфлацията в края на годината. Цените в сферата на услугите се очаква да нараснат с 1,3%, подкрепени от засилването на вътрешното търсене и цените на храните, което ще се отрази в поскъпване на услугите в ресторанти, хотели и други заведения за хранене. Нехранителните стоки (без енергийните) ще продължат да отчитат поевтиняване, макар и с по-бавен темп. Така базисната¹¹ инфлация в края на 2017 г. се очаква да отчете слабо повишение от 0,2% и да има малък принос към общото нарастване на цените.

➤ *Платежен баланс*

Същественото повишение на международните цени в доларово изражение на някои суровини като нефт, природен газ и метали в периода януари-юни 2017 г. се отрази в положителни дефлатори и номинални растежи на годишна база на вноса и износа. До края на годината очакваме известно забавяне в нарастването на международните цени на годишна база, което наред с очакваното обезценяване на долара спрямо еврото и, респективно, лева, ще се отрази в забавяне на ръста на дефлаторите и по-ниски номинални растежи на търговията за годината, спрямо полугодieto. Номиналният растеж на износа на стоки и услуги ще бъде малко над 6%, а този на вноса над 7%. Изпреварващото нарастване на вноса спрямо износа ще се отрази в понижение на общия излишък от търговията със стоки и услуги през 2017 г. В съответствие с пролетната прогноза, съотношението на дефицита на статия първичен доход към БВП също ще се влоши минимално спрямо 2016 г., отразявайки процесите на изплащане на доход към нерезиденти, а излишъкът по вторичен доход ще намалее в резултат от понижението на плащания по фондове от ЕС във връзка с навлизането в нов програмен

¹⁰ Съгласно дефиницията на ЕСС 2010.

¹¹ Базисна инфлация - от общия индекс е изключено изменението в цените на енергийните стоки и непреработените храни.

период. С оглед динамиката по отделните статии очакваме излишъкът на текущата сметка да възлезе на 3,1% от БВП в края на 2017 г.

3. Основни бюджетни параметри към края на полугодieto на 2017 г.

Параметрите по изпълнението на данъчните и осигурителните приходи през първите шест месеца на 2017 г. за поредна година отчитат подобрене спрямо отчетените за същия период на 2016 г. Благоприятните развития при повечето макроикономически индикатори и най-вече при вътрешното търсене, износа на стоки и услуги и пазара на труда, както и мерките за повишаване на събираемостта на приходите, са сред основните фактори за по-високите приходи. Постъпленията от осигурителни вноски, както и приходите от преки и косвени данъци нарастват значително спрямо полугодieto на 2016 г., с което данъчните постъпления като цяло нарастват в номинално изражение с 1 049,5 млн. лв. (7,8 %). Ръст спрямо предходната година се отчита при всички основни данъци с изключение на постъпленията от акцизи. По-ниските постъпления от акцизи през първите шест месеца на 2017 г. се дължат от една страна на нормативно определеното увеличение на минималните акцизни ставки при цигарите, които предизвикаха промяна в търговската политика на икономическите оператори и запасяването им с акцизни бандероли при по-ниските ставки в края на 2016 г., а от друга страна на по-високите приходи през юни 2016 г., в следствие на реализираното повторно презапасяване в средата на 2016 г., предизвикано от предвидените в Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия специални изисквания за етикетиране и опаковане. Очакванията са в следващите месеци забавянето при приходите от акцизи да бъде преодоляно, тъй като запасите от цигари с бандероли от 2016 г. са изчерпани, а ефектът от сменените опаковки през 2016 г. ще бъде неутрализиран. Изпълнението на годишните разчети за групата на данъчните приходи е добро, като към полугодieto са постъпили 51,9 на сто от разчетите на данъчните приходи за 2017 г. Неданъчните приходи остават близки до отчетените за първите шест месеца на 2016 г., докато при постъпленията от помощи се отчита намаление основно поради базов ефект в 2016 г., свързан с възстановени в началото на 2016 г. разходи от ЕК към България, извършени в края на 2015 г., когато бе пикът на плащанията по проектите по предходния програмен период 2007-2013 г. Поради тази причина общите приходи и помощи по КФП са номинално по-ниски от отчетените към полугодieto на 2016 г., но ако се елиминира влиянието на европейските средства на съпоставима база приходите по националния бюджет отчитат номинален ръст от 6,5 на сто.

Изготвените прогнози на база на отчетените параметри към момента очертават по-добро от планираното изпълнение на данъчните приходи, вкл. приходите от осигурителни вноски в годишен план. Очаква се приходите от корпоративни данъци, ДДФЛ, косвени данъци и др., както и постъпленията от осигурителни вноски да надвишат разчетите за годината. Тук е важно да се отбележат и усилията на приходните администрации за повишаване събираемостта на приходите. Системното прилагане на тези мерки оказва дисциплиниращ ефект и натиск върху сивата икономика.

Параметрите по разходите се развиват съобразно разчетите към ЗДБРБ за 2017 г. Традиционно, усвояването на разходите през първото полугодие е по-ниско - разходите по КФП, включително вноската в общия бюджет на ЕС, за първите шест месеца на 2017 г. представляват 42,8 на сто от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2017 г. Това се дължи основно на изместване на голяма част от инвестиционните разходи за последното тримесечие на годината. Неравномерното усвояване на капиталовите

разходи е обективно обусловено от календара на строителния сезон, като изпълнението на повечето инфраструктурни проекти се извършва през летните месеци и разплащането за извършената работа се концентрира в последното тримесечие на годината. Голяма част от инфраструктурните проекти се изпълняват и отчитат по сметките за средства от ЕС, което обуславя и по-ниското усвояване на разходите при европейските средства. Същевременно, необходимият допълнителен ресурс за обезпечаване на приоритети от управленската програма на новоизбраното правителство, свързани с увеличение на възнагражденията в системата на образованието от септември и увеличение на минималната пенсия на две стъпки от юли и октомври, на база на изготвените разчети, ще бъде за сметка на реструктуриране на разходите по държавния бюджет, както и за сметка на преизпълнение на приходите по бюджета на ДОО, с което в годишен план няма да се влоши салдото по КФП.

Вследствие на отчетените добри параметри по изпълнението на приходите по националния бюджет и традиционно по-ниското усвояване на разходите през първото полугодие на годината, бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към 30.06.2017 г. е излишък в размер на 1 745,8 млн. лв. (1,8 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 1 777,2 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 31,4 млн. лева. Бюджетният излишък по КФП е по-нисък от отчетения към полугодieto на 2016 г., основно поради посочения базов ефект при приходите от помощи, като при елиминиране влиянието на сметките за средства от ЕС превишението на приходите над разходите по националния бюджет през настоящата година отчита подобрение.

Факторите за формирането на отчетения излишък по КФП са от една страна доброто изпълнение на приходите, и от друга - традиционно по-ниското усвояване на разходите през първото полугодие на годината. Предвид спецификата на данъчния календар, както и поради изместването на значителна част от инвестиционните разходи за втората половина на годината, бюджетната позиция към полугодieto би следвало да се приема като индикация, че предвиденият бюджетен баланс за годината ще бъде спазен, а при наличие на фискална възможност може да се очаква и подобряване на бюджетното салдо спрямо планираното за годината.

Благодарение на натрупания ресурс във фискалния резерв, включително и поради добрите фискални резултати за 2016 г. и първото полугодие на настоящата година, през месец юли 2017 г. бе извършено плащане по падежиращи еврооблигации на Република България в общ размер на 1 937 млн. лв. без да се налага страната да емитира нов външен дълг през 2017 г. С извършеното погашение държавният дълг на България се редуцира с 950 млн. евро - от 12,884 на 11,934 млрд. евро, което представлява спад в съотношението дълг към брутен вътрешен продукт с близо два процентни пункта съответно от 25,9 % на 24,0 %. По този начин разходите за обслужване на дълга ще бъдат редуцирани с 40,375 млн. евро годишно, какъвто е размерът на лихвените плащания по изплатените еврооблигации.

На база на изложеното може да се обобщи, че развитието на параметрите по приходите и разходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2017 г. очертава възможност за подобрение на бюджетната позиция спрямо заложената цел с разчетите към ЗДБРБ за 2017 г., дефицитът по КФП да не надвиши 1,4 на сто от прогнозния БВП.

Предизвикателства при изпълнението на бюджета до края на годината

- Най-важните фискални предизвикателства се свързват основно с ускоряване усвояването на средствата по проектите, съфинансирани по програмите и фондовете на ЕС. Финансирането на разходните политики към момента не създава напрежение, но евентуалното изместване и концентриране на значителни по размер разходи по европейските програми и фондове в последното тримесечие на годината може да доведе до натиск върху бюджетната позиция на касова основа от гледна точка на периода, в който извършените сертифицирани разходи ще бъдат ефективно възстановени на България от ЕК.
- Отчетните данни към края на юни сочат наличие на просрочени задължения в някои министерства, ведомства и общини. Въпреки че при някои разпоредители с бюджет се отчита намаление на размера на просрочията, общият им размер не отчита сериозно подобрене. Добрата финансова практика предполага управлението на поемане на ангажименти да е съобразено с възможностите за заплащане на възникнали задължения по съответните договори и недопускане на просрочени задължения.

4. Мерки за повишаване на събираемостта на приходите

Основните изменения в данъчната нормативна уредба, направени през отчетния период, са свързани с реализирането на мерки за повишаване на бюджетните приходи, мерки за намаляване на административната тежест, мерки за стимулиране на икономическото развитие, инвестициите и заетостта и мерки в областта на събиране на просрочени задължения. За постигане на приоритета, свързан с повишаване на данъчните приходи са предприети следните действия :

- ✓ Изготвен е проект на Решение на Министерския съвет за одобряване и присъединяване на България към Многостранната конвенция за прилагане на мерки, свързани с данъчните спогодби, за предотвратяване свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби. Многостранната конвенция е одобрена с Решение по т. 28 от Протокол № 22 от заседанието на Министерския съвет на 17 май 2017 г. и е подписана на 7 юни 2017 г. в Париж;

- ✓ Изготвен е проект на Решение на Министерския съвет за одобряване присъединяването на Република България към Общата система за пренос на данни в изпълнение на международните ангажименти на Република България за автоматичен обмен на информация. Присъединяването към Общата система за пренос на данни е одобрено с Решение по т. 4 от Протокол № 23 от заседанието на Министерския съвет на 25 май 2017 г.;

- ✓ Изготвен е вторият доклад с оценка по прилагането на Единната национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017 (ЕНС). Докладът съдържа информация за напредъка по изпълнението на мерките и дейностите, представени в Плана за действие към ЕНС за 2016 г. и е одобрен с Решение по т. 18 от Протокол № 13 от заседанието на Министерския съвет на 22.03.2017 г.;

- ✓ Издадена е Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-18 от 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства (обн. ДВ, бр. 44 от 02.06.2017 г.);

- ✓ Изготвен е проект на Закон за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс във връзка с транспонирането в българското законодателство на Директива (ЕС) 2015/2376 на Съвета от 8 декември 2015 година за изменение на Директива 2011/16/ЕС по отношение на задължителния автоматичен

обмен на информация в областта на данъчното облагане и Директива (ЕС) 2016/881 на Съвета от 25 май 2016 година за изменение на Директива 2011/16/ЕС по отношение на задължителния автоматичен обмен на информация в областта на данъчното облагане. С промените се цели засилване на ефективността на административното сътрудничество между данъчните администрации чрез разширяване на обхвата на автоматичния обмен на информация, като се създават правила за обмен на информация относно предварителните трансгранични данъчни становища и предварителните споразумения за ценообразуване, издавани в държавите членки, както и засилване на прозрачността по отношение на многонационалните групи предприятия. Законопроектът е приет от НС на 20 юли 2017 г. и е обнародван в „Държавен вестник“, бр. 63 от 04.08.2017 г.;

✓ През първото полугодие на 2017 г. в резултат на предприетите мерки за **Противодействието на митнически, валутни, акцизни нарушения и на нарушения на законодателството на Европейския съюз**, за периода януари-юни 2017 г. митническите органи са съставили общо 2 327 бр. акта за установяване на административно нарушение (АУАН), образувани са 209 бр. досъдебни производства и са издадени общо 3 160 бр. наказателни постановления (НП);

✓ За първото полугодие на 2017 г., митническите органи са извършили **над 5 800 физически проверки по реда на ЗАДС**. Голяма част от тях са осъществени съвместно с органите на МВР, НАП и други държавни органи с контролни правомощия. При упражняване на контрола по реда на ЗАДС и ЗМ митническите органи са обезпечени като доказателства (при акцизния контрол) или задържани (при митническия контрол) различни групи акцизни стоки;

В периода се засилва взаимодействието с **Междуведомствения координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари**, като са проведени съвместни анализи и специализирани операции, насочени към разкриването на обекти за незаконно производство на акцизни стоки, схеми за данъчни измами и участниците в тях.

През юни 2017 г. Агенция „Митници“, съвместно с органите на МВР, е предприела мерки за засилен контрол при въвеждане на течни енергийни продукти на територията на страната. Приоритетно са предприети действия за осъществяване на 100 % физически контрол на доставките, осъществявани през морски и речни пристанища.

✓ По отношение на дейностите, свързани със събиране на **пътни такси и глоби**, през първото тримесечие на 2017 г. е започнало повсеместното внедряване на терминали ПОС за заплащане на пътни и винетни такси на МП и ГКПП. До края на месец юли 2017 г. на всички МП и ГКПП ще бъде възможно безкасово заплащане на пътни и винетни такси на ПОС терминали. За първото полугодие на 2017 г. приходите от пътни такси и разрешителни, които Агенция „Митници“ начислява на ГКПП са в размер на 38,8 млн. лв. или с 38,6 % повече, в сравнение със същия период на предходната година;

✓ Във връзка с осигуряване администрирането на **традиционните собствени ресурси (ТСР) и събиране на вносните мита** за бюджета на Европейския съюз и националния бюджет, е предоставена информация за разкритите случаи на измами и нередности с традиционните собствени ресурси (ТСР) на стойност над 10 000 евро през 2017 г. (период, обхващащ IV-то тримесечие на 2016 г. и I-во тримесечие на 2017 г.). От докладваните три случая на измами и нередности с ТСР в системата OWNRES на ГД „Бюджет“, размерът на дължимите мита по третия неприключил случай е в размер на 495 614,86 лв.;

✓ За първото полугодие на 2017 г. **предприетите контролни действия за спазване на акцизното законодателство** са довели до събиране и превеждане на допълнителни приходи от акцизи в държавния бюджет, както следва:

- При извършването на 22 бр. ревизии по реда на ДОПК във връзка с разпоредбите на ЗАДС, са установени с ревизионни актове, задължения за заплащане на акциз в размер на 7,403 млн. лв., лихви за просрочие – 1,648 млн. лв. и надвнесени суми за акциз – 5,954 млн. лв. Ефективно постъпилите суми в държавния бюджет са 5,791 млн. лв. от акциз и 1,433 млн. лв. от лихви.

✓ Усилено се работи за **повишаване на данъчната и осигурителната култура на обществото**. За тази цел са изготвени различни наръчници, инструкции и указания по прилагане на данъчно-осигурителното и друго приложимо от НАП законодателство, които са публикувани на интернет страницата на НАП. Осъществено е и предоставяне на пълна и изчерпателна информация за услуги, процеси, формуляри, указания за попълване, както и на различни електронни услуги със свободен достъп като напр. здравноосигурителен калкулатор, справка за здравноосигурителен статус и др. на интернет страницата на НАП, консултация на гише в офисите, чрез информационни табла в салоните за обслужване и информационния център на НАП – единния телефонен номер за цялата страна 0 700 18 700, както и публикации в печата;

✓ Предприети са мерки за **повишаване на нивото на доброволно спазване на задълженията от клиентите** като са въведени различни отстъпки при спазване сроковете за деклариране и плащане в офис на НАП, както и за подаване и заплащане по електронен път. През първото полугодие на 2017 г. подадените по интернет документи по ДДС представляват 97,0 % от общия брой документи. Процентът на подадените по интернет декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ се е увеличил с 36 %, а подадените по интернет справки по чл. 73 от ЗДДФЛ представляват 85 % от общия брой справки. Декларациите по чл. 92 от ЗКПО, подадени по интернет се е увеличил до 69 %;

✓ В резултат на комплексното прилагане на специфични мерки и кампании за **повишаване на събираемостта на просрочените публични вземания** през последните три години и половина, се забелязва промяна в поведението на длъжниците, изразяващо се в по-малък размер на задълженията, които не са платени в законовия срок. Общият размер на декларираните и начислени суми за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП през първото полугодие на 2017 г. е нараснал с 4 % (549,9 млн. лв.), а размерът на неплатените в срок задължения е намалял с 8,8 % (244,3 млн. лв.) спрямо същия период на 2016 година. Платените в срок задължения са нараснали с 2,5 процентни пункта – от 79,9 % към 30.06.2016 г. до 82,3 % към 30.06.2017 г., като доброволното изпълнение на задълженията по декларации е достигнало 84,6 %.

През първото полугодие на 2017 г., общо за погасяване на просрочени публични задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП, са платени 1,904 млрд. лв., като е отчетен ръст от 5,4 % на общата събираемост на просрочените публични задължения с вискател НАП.

Увеличеното доброволно изпълнение и по-високата събираемост на новите просрочия са основните причини размерът на непогасения остатък от нововъзникналия дълг да намалява непрекъснато през последните години, като към 30.06.2017 г. е с 248,5 млн. лв. по-малко от остатъка към 30.06.2016 г., а сравнено с 30.06.2015 г. сумата е с 287,9 млн. лв. по-малко.

През първата половина на 2017 г. продължава добрата практика за ранно уведомяване на задължените лица, които в сроковете за доброволно плащане не са погасили задълженията по годишни данъчни декларации по ЗКПО и ЗДДФЛ за финансова 2016 година. За целта през отчетния период са изпратени уведомителни/напомнителни електронни писма до над 108 хиляди задължени лица, което е с 23 хил. лица повече спрямо цялата 2016 година. В следствие на изпратените съобщения, близо 32 хил. лица са погасили изцяло задълженията по годишната данъчна декларация, като размерът на дълга по годишни данъчни декларации по ЗКПО и ЗДДФЛ за финансова 2016 г. е намалял със 170,8 млн. лв. или 46 % от селектирания дълг.

При направените до настоящия момент анализи на резултатите от проведените телефонни преговори, за които са изтекли сроковете на постигнати ангажименти с лицата е установено, че между 30-40 % от задължените лица са предприели доброволни действия за цялостно или частично погасяване и съответно са внесени над 22 млн. лв. просрочени задължения към бюджета.

Наред с текущите действия по принудително събиране на публичните вземания, засилено се прилагат и следните мерки, целящи подобряване събираемостта на просрочените публичните вземания и намаляване на непогасения дълг:

- Осъществяване на постоянен мониторинг върху предприетите действия за обезпечаване и събиране на публични задължения на лица с най-големи по размер дългове;
- Насочване на изпълнението към вземания на длъжници - изпълнители по договори, от трети лица - разпоредители с бюджет (прилагане на РМС № 593/20.07.2016 г.).

Към края на юни 2017 г. в Информационна система „Събиране“ са реализирани нови функционалности и справки, които подпомагат оперативните и управленски дейности в процесите по събиране на публични вземания. Дейностите по надграждане на информационната система продължават, като приоритетно предстои разработването и внедряването на функционалностите за автоматизирано изпращане на електронни съобщения до задължени лица и създаването на електронен портал за приемане на данни за актове, с които са установени публични вземания на взискатели, различни от НАП.

С оглед оптимизиране на процеса по предаване на вземания на публични взискатели за събиране в НАП е реализиран автоматизиран обмен на данни за публичните задължения, установени с актове на органи на МВР по Закона за движение по пътищата, Кодекса на застраховането и други.

✓ Новооткритите и възобновени **производства по несъстоятелност** до 30.06.2017 г. са 174 броя, а спрените производства по несъстоятелност са 298 броя. Осъществен е кредиторски контрол по отношение на изготвени от синдиците в открити производства по несъстоятелност 410 списъка на приети/неприети вземания и 189 сметки за разпределение. Събраните публични вземания от търговци в открити производства по несъстоятелност към 30.06.2017 г. са в размер на 4 974 786 млн. лв.;

✓ В резултат на действията на НАП по отношение на установяване и ефективно **събиране на определени със закон частни държавни вземания (ЧДВ)** през първите шест месеца на 2017 г. събраните суми от ЧДВ са в размер на 5 770 640 лв., от които 247 022 лв. са платени с компенсаторни инструменти. Постъпленията представляват 144,3 % от планираните за 2017 г. приходи от частни държавни вземания.

През първото полугодие на 2017 г. на НАП са предадени за събиране 9 070 броя изпълнителни листа, издадени в полза на Националното бюро за правна помощ

(НБПП), 116 преписки за вземания по чл.3, ал.7, т.5 и 6 от ЗНАП и 97 преписки по Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД).

✓ Във връзка с мярката за **коректно установени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по основание и размер** към 30.06.2017 г. са издадени 4 837 ревизионни акта, като от тях 34 % са с разкрития над 10 000 лева. Допълнително установените задължения са 601 млн. лв., в т.ч. за осигурителни вноски – 16,8 млн. лева. Издадените ревизионни актове за осигурителни вноски са 1 428 броя.

През първото полугодие на 2017 г. специализираните екипи за **електронни ревизии** в ТД на НАП са определили данъчни и осигурителни задължения в размер на 13,758 млн. лева. Продължава осъществяването на засилен контрол спрямо лицата, укриващи приходи/доходи от извършена търговска дейност в интернет. През първото полугодие на годината са възложени 170 контролни производства на електронни търговци. Селектирани са над 1 600 задължени лица, при които е установен риск от недеклариране или деклариране в по-нисък размер на приходи/доходи от извършвана търговска дейност в интернет, спрямо които до края на 2017 г. ще бъдат предприети контролни действия.

✓ НАП продължава да работи активно за **идентифициране и санкциониране на нарушителите на данъчното и осигурителното законодателство**. От началото на годината до 30.06.2017 г. органите по приходи от функция „Контрол“ са съставили 4 956 бр. акта за установяване на административно нарушение, въз основа на които са издадени 3 991 бр. наказателни постановления за налагане на глоби или имуществени санкции на задължените лица. За същия период органите по приходи от функция „Обслужване“ са съставили 25 335 бр. акта за установяване на административно нарушение, във връзка с неспазване на задължението от лицата за подаване на ГДД по чл.92 от ЗКПО. Осъществени са редица съвместни действия на НАП с органите на ДАНС и МВР, с цел противодействие на данъчно-осигурителни измами, нанасящи щети на държавния бюджет. Извършени са съвместни контролни действия, в рамките на регионалните координационни центрове за взаимодействие, между НАП и Агенция „Митници“.

През първото шестмесечие на 2017 г. на фискалните контролни пунктове са извършени общо 147 034 проверки на транспортни средства, като на 46 860 са поставени технически средства за контрол. Извършените проверки на място на получаване/разтоварване за отчетния период са 31 451 броя.

✓ Във връзка с **установяването и предотвратяването на измами** са изготвени 62 доклада за идентифицирани данъчни и осигурителни измами за периода януари-юни 2017 година. В резултат на приключили ревизии, допълнително начисленият данък е общо в размер на приблизително 3 млн. лв.;

✓ По мярка **управление на риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство** през първо полугодие на 2017 г. са приключени дейностите по анализ на 2 конкретни риска, в т.ч. 1 риск на тактическо ниво, свързан с неправомерно ползване на данъчен кредит, чрез многократно включване на едни и същи документи в дневниците за покупки на задължени лица, регистрирани по ЗДДС, и 1 риск на оперативен ниво, свързан с намаляване на данъчните задължения, чрез непълно отчитане на приходи от продажби на твърди, течни и газообразни горива от търговците на едро на този вид стока.

През периода е извършено предварително идентифициране на един нов риск, изразяващ се в неотчитане в пълен размер на доходите и печалбите от юридически услуги. Предвид класифицирането му като значим, са предприети действия за същинското му изследване и анализ, с цел определяне на признаците, с които се

характеризира, в т.ч. оценка на щетите, които причинява на бюджета, и вероятност на проявлението му.

Съгласно Програмата за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск за периода 2016-2017 г. са инициирани всички контролни мерки за третиране на 21 конкретни риска, в т.ч. 2 880 ревизии, 8 440 проверки, 2 070 наблюдения на обекти и др., които са заложиени за изпълнение през втората година от програмния период.

II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2017 ГОДИНА

Основните параметри по изпълнението на консолидираната фискална програма към полугодieto на 2017 г., съпоставени с изпълнението към полугодieto на 2016 г. и разчетите към ЗДБРБ за 2017 г. са представени в следната таблица:

Таблицата №1. Изпълнение на основните параметри на консолидираната фискална програма към 30 юни 2017 година.

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет Н1 2016	Разчет към ЗДБРБ за 2017 г. по КФП	Отчет Н1 2017 г.			Отчет Н1 2017	Отчет Н1 2017
			КФП	Национален бюджет	Европей ски средства	към отчет Н1 2016	към разчет 2017
к.1	к.2	к.3	к.4=к.5+к.6	к.5	к.6	к.7=к.4:к.2	к.8=к.4:к.3
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	17 709,4	35 439,6	17 483,1	16 852,5	630,6	98,7%	49,3%
Данъчни приходи	13 488,7	28 037,1	14 538,2	14 538,2		107,8%	51,9%
Преки данъци	2 538,9	5 092,2	2 771,0	2 771,0		109,1%	54,4%
Косвени данъци	6 834,6	14 018,4	7 110,3	7 110,3		104,0%	50,7%
Приходи от социално и здравно осигурителни вноски	3 524,3	7 935,3	4 029,0	4 029,0		114,3%	50,8%
Други данъци *	590,8	991,2	628,0	628,0		106,3%	63,4%
Неданъчни приходи	2 288,2	4 758,0	2 274,4	2 271,3	3,1	99,4%	47,8%
Помощи	1 932,5	2 644,4	670,5	42,9	627,6	34,7%	25,4%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	14 638,7	36 769,6	15 737,3	14 896,9	840,4	107,5%	42,8%
Нелихвени разходи	13 880,2	34 537,8	14 814,7	13 974,4	840,4	106,7%	42,9%
Текущи разходи	13 014,3	28 334,5	13 961,0	13 529,0	431,9	107,3%	49,3%
Капиталови разходи	865,9	6 203,3	853,7	445,3	408,4	98,6%	13,8%
Лихвени разходи	361,2	826,8	434,3	434,3	0,0	120,2%	52,5%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи **		412,5					
Вноска в бюджета на ЕС	397,4	992,6	488,3	488,3		122,9%	49,2%
Трансфер от централния бюджет				-178,4	178,4		
БЮДЖЕТНО САЛДО	3 070,7	-1 330,0	1 745,8	1 777,2	-31,4		

* Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

** В позицията "Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи" се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на общите параметри на приходите

➤ **Приходите по консолидираната фискална програма (КФП)** за първото полугодие на 2017 г. са в размер на **17 483,1 млн. лв.** Изпълнението на годишните разчети в групата на данъчните приходи е добро, като към полугодieto са постъпили 51,9 на сто от разчетите на данъчните приходи за 2017 г. Неданъчните приходи остават близки до отчетените за първите шест месеца на 2016 г., докато при постъпленията от помощи се отчита намаление основно поради базов ефект в 2016 г., свързан с възстановени в началото на 2016 г. разходи от ЕК към България, които са извършени в края на 2015 г., когато бе пикът на плащанията по проектите по предходния програмен период 2007-2013 г. Поради тази причина общите приходи и помощи по КФП са номинално по-ниски от отчетените към полугодieto на 2016 г., но ако се елиминира

влиянието на европейските средства на съпоставима база приходите по националния бюджет отчитат номинален ръст от 6,5 на сто.

Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за първото полугодие на 2017 г. възлиза на 14 538,2 млн. лв. (51,9 % от планираните за годината), което представлява 83,2 % от общите постъпления по КФП. Данъчните приходи нарастват спрямо същия период на предходната година с 1 049,5 млн. лв. (7,8 %). Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 2 771,0 млн. лв., което представлява 54,4 % от годишния разчет. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 7 110,3 млн. лв., което представлява 50,7 % от годишния разчет. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 628,0 млн. лв., което представлява 63,4 % от разчетите към ЗДБРБ за 2017 г. Приходите от **социалноосигурителни и здравни вноски** към 30.06.2017 г. са в размер на 4 029,0 млн. лв. или 50,8 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват с 504,7 млн. лева.

Постъпилите **неданъчни приходи** към 30.06.2017 г. са в размер на **2 274,4 млн. лв.**, което представлява 47,8 % изпълнение на годишните разчети.

Постъпилите **помощи** от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС) са в размер на **670,5 млн. лв.**, което представлява 25,4 % от годишния разчет.

Основните приходни групи за полугодие на 2017 г., съпоставени с постъпленията за същия период на предходната година са, както следва:

Изпълнение на общите параметри на разходите

➤ **Разходите по консолидираната фискална програма** (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за първото полугодие на 2017 г. **са в размер на 15 737,3 млн. лв.**, което представлява 42,8 % от годишния разчет. Разходите за същия период на миналата година са в размер на 14 638,7 млн. лева. Нарастването на разходите спрямо същия период на 2016 г. е основно поради по-високия размер на социалните и здравноосигурителни плащания, базов ефект при разходите за пенсии от увеличението им от юли 2016 г., разходите за субсидии и по-високите разходи за персонал, включително и поради ръста на разходите за осигурителните вноски, свързан с увеличаване на размера на осигурителната вноска за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ с

20 пр. п. спрямо 2016 г. Независимо от номиналното увеличение на разходите спрямо същия период на предходната година, съпоставено с разчетите за годината, изпълнението на разходите към полугодieto се развива в рамките на планираните със ЗДБРБ за 2017 г. средства и не се очертава натиск от страна на разходите върху бюджетното салдо. **Нелихвените разходи** са в размер на 14 814,7 млн. лв., което представлява 42,9 % от годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* към юни 2017 г. са в размер на 13 961,0 млн. лв. (49,3 % от разчета за годината), *капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 853,7 млн. лв. (13,8 % от разчетите към ЗДБРБ за 2017 г.). **Лихвените плащания** са в размер на 434,3 млн. лв. (52,5 % от планираните за 2017 г.).

➤ **Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към юни 2017 г. от централния бюджет, възлиза на **488,3 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС - Решение на Съвета 2014/335/ЕС, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз, Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на ЕС и Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства, изменен с Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804 на Съвета от 17 май 2016 г., в т.ч.:

- ресурс на база брутен национален доход – 315,8 млн. лв.;
- ресурс на база данък върху добавената стойност – 69,3 млн. лв.;
- корекция за Обединеното кралство – 26,2 млн. лв.;
- традиционни собствени ресурси (мита и налози върху захарта) – 73,9 млн. лв.;
- участие във финансиране на брутно намаляване за Нидерландия, Швеция, Дания и Австрия – 3,2 млн. лв.;
- платени лихви по традиционни собствени ресурси и допълнителни плащания по традиционни собствени ресурси – 0,03 млн. лева

➤ За първото полугодие на 2017 г. **бюджетното салдо по КФП е положително** в размер на **1 745,8 млн. лв.** (1,8 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 1 777,2 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 31,4 млн. лева.

➤ **Общият размер на касовите постъпления от ЕС** (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за първото полугодие на 2017 г. е **1 622,7 млн. лв.** **Нетните постъпления от ЕС към 30.06.2017 г.** (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на **1 134,4 млн. лева.**

➤ **Фискалният резерв**¹² към 30.06.2017 г. е в размер на **13,2 млрд. лв.**, в т.ч. 12,2 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,0 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Бюджетните **разходи, разгледани по функционален признак**, отразяват основните направления в политиката по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2017 година.

¹² Съгласно §1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

Разходи по консолидираната фискална програма по функции

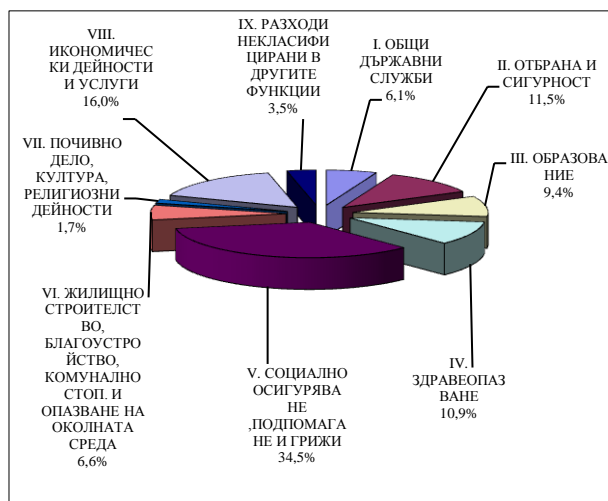
РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ	млн. лв.			%	
	Програма 2017 г.	Отчет Н1 2016	Отчет Н1 2017	Изпълнение Н1 2017 спрямо ЗДБРБ за 2017	Отчет Н1 2017 спрямо отчет Н1 2016
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	2 165,7	865,3	873,3	40,3%	100,9%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	4 097,1	1 427,2	1 570,4	38,3%	110,0%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	3 350,0	1 454,1	1 578,8	47,1%	108,6%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	3 885,4	1 985,1	2 148,2	55,3%	108,2%
V. СОЦ. ОСИГУРЯВА, ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	12 327,7	5 849,0	6 032,5	48,9%	103,1%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОП. И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	2 373,5	558,9	628,4	26,5%	112,4%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	620,6	333,5	353,9	57,0%	106,1%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	5 717,8	1 406,7	1 629,2	28,5%	115,8%
IX. РАЗХОДИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДР. ФУНКЦИИ	1 239,2	361,5	434,3	35,0%	120,1%
ОБЩО РАЗХОДИ	35 777,0	14 241,4	15 249,0	42,6%	107,1%

*Във функция "IX. Разходи, неklasифицирани в другите функции" по разчет е включен и резерва за непредвидени и неотложни разходи, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. Разходите по функции не включват вноската на Република България за общия бюджет на ЕС.

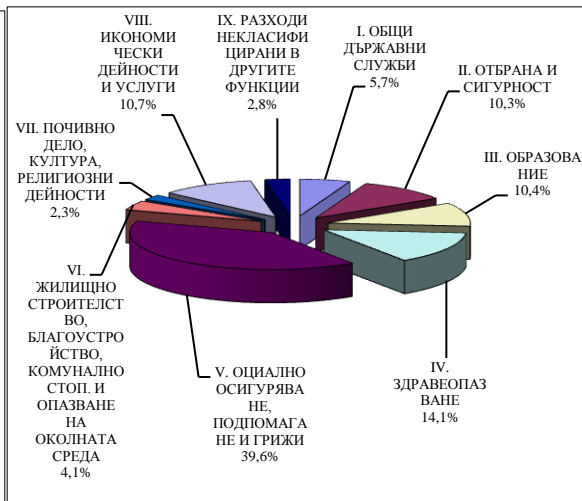
Структурата на разходите по консолидираната фискална програма по функции (годишен разчет и отчет за полугодieto на 2017 г.) са представени на следната графика:

Структура на разходите по функции по КФП

Годишен разчет за 2017 г.

Отчет първо полугодие 2017 г.

Планираните разходи за функция *общии държавни служби* са предназначени за осигуряване на ефективно функциониране на изпълнителните и законодателните органи, на част от изпълнителните агенции и комисии, както и средства в областта на науката. Разходите в тази функция включват финансирането на публичната администрация както на централно, така и на местно ниво. Тук се включват и разходите, свързани с научна и изследователска дейност. **Извършените разходи** за тази функция към полугодieto на 2017 г. са в размер на 873,3 млн. лв., което представлява 40,3 % от планираните разходи за годината.

Разходите за **отбрана и сигурност** са насочени към сферите на отбраната, сигурността и вътрешния ред, съдебната власт, както и дейностите по изпълнението на наказанията. Основните приоритети на политиката в областта на отбраната, която се провежда от Министерството на отбраната, са следните: приемственост и устойчивост на развитието на ВС чрез провеждане на реалистична отбранителна политика, която съответства на заплахите за сигурността на страната, на съюзните ни ангажименти в НАТО и ЕС и на наличните финансови ресурси; задълбочаване на трансатлантическото сътрудничество като гарант за сигурността и развитието на България; поддържане на съществуващите и постепенно развитие на нови отбранителни способности; разширяване на участието на ВС в интегрираната система за реакции при кризи за по-ефективна защита на населението при бедствия; постепенно преустановяване на всички зависимости на българските отбранителни способности, потенциално водещи до неустойчивост на външната граница на евроатлантическата общност; създаване на условия за висока мотивация и професионален подбор в Българската армия; адекватно и последователно участие в европейската външна политика и подготовка за поемане на ротационното председателство на Съвета на ЕС през 2018 г.; развитие на отбранителните способности в рамките на Програмата за развитие на отбранителните способности на Въоръжените сили на Република България 2020; законодателно уреждане на националната координация на специалните служби. В областта на правосъдието един от основните приоритети продължава да е подобряване управлението и организацията на работата на съдебната власт, без да се нарушава нейната независимост. Целта е да се достигне по-ефективно, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие, за което е необходимо осъществяване на реформи в цялата съдебна система. Усилията са насочени към постигане на равен достъп до правосъдие и на европейски стандарти в областта на правната помощ, съдебното изпълнение и алтернативното решаване на спорове. **Общият размер на разходите** за отбрана и сигурност за първото полугодие на 2017 г. е 1 570,4 млн. лв., което представлява 38,3 % от планираните средства за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, разходите за отбрана и сигурност нарастват със 143,2 млн. лв. (10,0 %).

Политиките в сферата на **образованието** са насочени към посрещане на основните предизвикателства и подпомагане на изпълнението на ключовите политики в сектора. За реализиране на тези приоритети се изпълняват интегрирани мерки и действия за гарантиране на равен достъп до качествено образование и професионална подготовка и растеж, основан на знанието и науката и развитието на младите хора. За първото полугодие на 2017 г. са осигурени необходимите средства за финансирането на основните инструменти като единни разходни стандарти, стипендии, безплатни учебници, средства за хранене на ученици, за осигуряване на безплатен превоз, за ученически общежития и други. През 2017 г. продължава финансирането на целодневната организация на учебния процес, както и средства за финансирането на средищните училища. Висшето образование се финансира с прилагането на диференциран подход в зависимост от комплексна оценка на качеството на обучение. В областта на висшето образование се цели: стимулирането на специализацията на държавните висши училища и профилно оптимизиране на системата, финансово насърчаване на качеството на обучение и научните изследвания и връзката с пазара на труда, реструктуриране и оптимизиране на държавно финансирания прием в съответствие с потребностите на пазара на труда и концентрация на финансирането в зависимост от пазарната и академичната оценка за качество. **Размерът на разходите** за функция образование за полугодие е 1 578,8 млн. лв., като представляват 47,1 % от разчетените за 2017 година.

Разходите в сферата на *здравеопазването* през първото полугодие на 2017 г. са в размер на 2 148,2 млн. лв. и представляват 55,3 % от годишния разчет. Основният акцент на политиката в областта на здравеопазването през 2017 г. е насочен към подобряване на функционирането на системата на база приетите промени в Закона за здравното осигуряване и в Закона за лечебните заведения. Като приоритетни направления и дейности са спешната медицинска помощ, електронното здравеопазване, майчиното и детско здравеопазване, лечебните заведения за болнична помощ, както и лекарствената политика. Осъществяването на реформата в сектора е насочена към подобряване на достъпа до комплексни медицински дейности, повишаване на удовлетвореността на българските граждани от качеството на предлаганите медицински услуги, адекватно финансиране и постигане на финансова устойчивост на сектора в средносрочен план. Чрез бюджета на Министерството на здравеопазването се финансират програмите и дейностите, осъществявани от бюджетните структури в областта на общественото здраве, спешната помощ, стационарната психиатрична помощ, медико-социалните грижи за деца, лечение в чужбина и други. Финансово се обезпечават Национални програми и централни доставки за профилактика, контрол и лечение на социално-значими заболявания, осигуряване на ваксини за задължителни имунизации и реимунизации, както и обучението за придобиване на специалност в системата на здравеопазването. Ангажиментите на държавата по отношение финансирането на определени дейности в лечебните заведения за болнична помощ, които остават държавна отговорност – психиатрична помощ, спешна медицинска помощ, лечение на болни от ХИВ/СПИН, трансплантация на тъкани, органи и клетки, медицинска експертиза на работоспособността и други, както и финансово подпомагане на лечебни заведения за болнична помощ в отдалечени и трудно достъпни райони, в които липсата на здравни звена представлява сериозен риск за населението.

С най-голям относителен дял в разходите по КФП към полугодieto на 2017 г. са средствата за сферата на *социалното осигуряване, подпомагане и грижи*. В голяма степен това се предопределя от демографски и икономически фактори, доминиращи пенсионната система в страната. Предвидените разходи за социално осигуряване, подпомагане и грижи са насочени към реализиране на приоритетите в сферата на пенсионното осигуряване и в областта на социалното подпомагане и гарантиране на социалната защита на уязвимите групи от населението, на активните мерки по заетостта, както и реализирането на редица мерки за социална защита. По отношение на пенсионната политика приоритет е осигуряването на адекватни пенсионни доходи за всички, които да гарантират разумен жизнен стандарт след пенсиониране. В областта на социалната политика приоритетите са свързани с постигането на: по-висока и устойчива заетост и интегриране на пазара на труда на безработните и неактивните лица в трудоспособна възраст чрез насърчаване разкриването на нови работни места и подобряване на посредническите услуги по заетостта; намаляване на безработицата и неактивността сред младежите чрез изпълнението на Европейската гаранция за младежта; осигуряване на достъп до качествено, практически ориентирано обучение, осигуряващо знания и умения в съответствие с потребностите на бизнеса; насърчаване на трудовата заетост на трайно безработни лица в трудоспособна възраст; реално стартиране на процеса на деинституционализация на грижата за възрастни хора и за хора с увреждания; комплексна подкрепа на децата в семейна или близка до семейната среда и др. С разчетите към ЗДБРБ за 2017 г. 34,5 на сто от разходите по КФП (без вноската в общия бюджет на ЕС) са предназначени за политики и мерки във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. **Извършените разходи** за функцията към полугодieto са в размер на 6 032,5 млн. лв. или 48,9 % от разчета за годината.

Разходите за дейностите по жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда през първите шест месеца на годината са в размер на 628,4 млн. лв., което представлява 26,5 % от разчетите за 2017 година. С тези средства са финансирани разходи за изграждане, реконструкция и рехабилитация на канализационна и вътрешна водопроводна мрежа в населени места, подпомагане проектирането и изграждането на язовири за питейно водоснабдяване, разходи за устройствено планиране, кадастрални карти и регистри, разходи за геозащита. При дейностите по опазване на околната среда се изпълняват проекти, свързани с околната среда и изпълнението на екологични обекти, голяма част от които са по бюджетите на общините. В тази област се осигуряват средства за финансиране строителството на екологични обекти, свързани с модернизирането и изграждането на инфраструктура за третиране на отпадъците, в съответствие с европейските изисквания и стандарти и продължаване изграждането на градски пречиствателни станции за отпадъчни води и довеждащи канализационни колектори. В тази функция се отчитат и разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от фирми или общински предприятия.

Разходите за почивно дело, култура и религиозни дейности за първото полугодие на 2017 г. са в размер на 353,9 млн. лв. или 57,0 % от разчета за годината. Тези разходи са насочени към финансиране на дейностите по култура (отчетените разходи в групата са в размер на 256,3 млн. лв.), физическа култура и спорт (отчетени средства – 85,2 млн. лв.), почивно дело (отчетени разходи – 8,3 млн. лв.) и религиозно дело (отчетени средства - 4,2 млн. лв.).

Разходите за икономическите дейности и услуги за първото полугодие на 2017 г. са в размер на 1 629,2 млн. лв. или 28,5 % от разчета за годината. Планираните средства във функцията отразяват държавната политика по отношение на реалния сектор, политиките в селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и приоритетните политики при реализирането на инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, както и на проекти, свързани с енергийната стабилност и ефективност, промишлеността, строителството и туризма. Основните приоритети в областта на енергетиката са свързани с: реализация на дейности по извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация и безопасно съхранение на ядрени отпадъци, извършване на експертизи и обследвания на енергийни потребители, разработване на мерки за намаляване на енергийното потребление в индустрията, осъществяване на дейности и програми за енергийна ефективност, дейностите реализирани чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ и други. Изграждането и модернизирането на транспортната инфраструктура на страната е също сред основните приоритети. В това функционално направление се осъществяват дейностите в областта на осигуряването на ефективен и устойчив транспорт, развитието на екологосъобразни, безопасни и сигурни видове транспорт и висококачествени транспортно-логистични услуги, развитието на модерна съобщителна и пощенска инфраструктура, подкрепа за балансирано регионално развитие, ускоряване интегрирането на страната в европейските структури, изграждане на съвременна електронна инфраструктура и услуги, както и технологично развитие и иновации. В областта на селското стопанство приоритетите са свързани с: борбата със заразни и паразитни болести, събиране и унищожаване на високорискови отпадъци, охрана и възпроизводство на горите, за издръжка на горската и ловна стража с оглед опазване на горите и дивеча; за опазване, възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; за развитието на лозаровинарския сектор в страната съгласно изискванията на ЕС; за осъществяване на противогодова защита на продукцията в селското стопанство; за опазване и

възпроизводство на рибата и аквакултурите и други. В областта на туризма приоритетите са свързани с: насърчаване предоставянето на качествени услуги и защита правата и сигурността на потребителите, постигане на ефективна координация между институциите, ангажирани с определяне и осъществяване на политиката в туризма, взаимодействие с туристическия бизнес, нарастване на приходите от международен туризъм в България, в т.ч. чрез облекчен достъп и оптимизирана система за привличане на чуждестранни туристи на територията на България, превръщане на подходящото културно-историческо наследство в част от инфраструктурата на туризма, разнообразяване на предлаганите продукти с цел целогодишно използване на туристическия потенциал на страната (в т.ч. нарастване на туристическите посещения в България и в неактивния сезон). Финансирането на държавната политика в областта на промишлеността и строителството е насочено към дейности по насърчаване създаването и развитието на микро, малки и средни предприятия, подкрепа на процеса на възпитание в предприемачество, насърчаване създаването на предприятия, базирани на иновативни идеи и стимулиране на научно-изследователската и развойна дейност, стимулиране на пазарно ориентирани научно-приложни изследвания, предназначени за индустрията и създаване на условия за привличане на частни капитали за финансиране на иновации, подобряване на бизнес средата, вкл. проиновативната инфраструктура, осигуряване на актуална и качествена информация за външните пазари, на по-достъпни и качествени консултантски и информационни услуги за бизнеса и други.

Разходите, неклассифицирани в другите функции, обхващат лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг. Годишният разчет в ЗДБРБ за 2017 г. за функция „Разходи, неклассифицирани в другите функции” включва и резерва за непредвидени и неотложни разходи. Средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет, са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. За първото полугодие на 2017 г. разходите в тази функция са в размер на 434,3 млн. лева.

1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма

Отчетът на приходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2016 г. и 2017 г. по основни приходни групи е представен в следната таблица:

Приходи по КФП за полугодieto на 2016 г. и 2017 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет Н1 2016	2017 г.		Отчет Н1 2017 спрямо Н1 2016	Изпълнение Н1 2017 спрямо Програма 2017
		Програма 2017 г.	Отчет Н1 2017		
ОБЩО ПРИХОДИ	17 709,4	35 439,6	17 483,1	98,7%	49,3%
Данъчни приходи	13 488,7	28 037,1	14 538,2	107,8%	51,9%
<i>Преки данъци</i>	2 538,9	5 092,2	2 771,0	109,1%	54,4%
Корпоративни данъци	1 095,4	2 035,9	1 187,9	108,5%	58,3%
- от нефинансови предприятия *	1 001,8	1 831,0	1 070,3	106,8%	58,5%
- финансов сектор	93,5	204,9	117,7	125,8%	57,4%
Данък върху доходите на физическите лица	1 443,6	3 056,3	1 583,1	109,7%	51,8%
Други данъци**	590,8	991,2	628,0	106,3%	63,4%
<i>Приходи на осигурителни фондове</i>	3 524,3	7 935,3	4 029,0	114,3%	50,8%
- НОИ, УПФ и ФГВРС	2 456,8	5 655,6	2 864,0	116,6%	50,6%
- НЗОК	1 067,5	2 279,7	1 165,0	109,1%	51,1%
<i>Косвени данъци, в т.ч.:</i>	6 834,6	14 018,4	7 110,3	104,0%	50,7%
ДДС	4 355,6	8 783,5	4 730,9	108,6%	53,9%
Акцизи	2 380,6	5 038,0	2 269,8	95,3%	45,1%
Мита и митнически такси	83,6	166,0	93,2	111,5%	56,1%
Данък върху застрахователните премии	14,8	30,9	16,4	110,3%	52,9%
Неданъчни приходи	2 288,2	4 758,0	2 274,4	99,4%	47,8%
Трансфери от БНБ	19,6	0,0	0,0	0,0%	
Други неданъчни приходи	2 268,6	4 758,0	2 274,4	100,3%	47,8%
Помощи	1 932,5	2 644,4	670,5	34,7%	25,4%

* Вкл. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни лица.

** Вкл. такси върху производство на захар и изоглюкоза.

Общият размер на приходите и помощите по КФП към 30.06.2017 г. е **17 483,1 млн. лв.** Изпълнението на годишните разчети в групата на данъчните приходи е добро, като към полугодieto са постъпили 51,9 на сто от данъчните приходи планирани за цялата 2017 г. Неданъчните приходи остават близки до отчетените за първите шест месеца на 2016 г., докато при постъпленията от помощи се отчита намаление основно поради базов ефект в 2016 г., свързан с възстановени в началото на 2016 г. разходи от ЕК към България, които са извършени в края на 2015 г., когато бе пикът на плащанията по проектите по предходния програмен период 2007-2013 г. Поради тази причина общите приходи и помощи по КФП са номинално по-ниски от отчетените към полугодieto на 2016 г., но ако се елиминира влиянието на европейските средства на съпоставима база приходите по националния бюджет отчитат номинален ръст от 6,5 на сто.

Приходите от **данъци по КФП** за полугодieto на 2017 г. са в размер на **14 538,2 млн. лв.** или 51,9 % от разчетеното по ЗДБРБ за 2017 г. Относителният дял на данъчните приходи в общата сума на приходите по консолидираната фискална програма е 83,2 процента. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните приходи нарастват номинално с 1 049,5 млн. лв. или 7,8 %.

Постъпленията в групата на **преките данъци** за полугодieto са в размер на 2 771,0 млн. лв., което представлява изпълнение от 54,4 % от разчета за годината, при 2 538,9 млн. лв. за същия период на 2016 година. Ръстът при преките данъци е 9,1 % (232,1 млн. лв.).

Отчетените **приходи от осигурителни вноски на общественото и здравно осигуряване** към 30.06.2017 г. са в размер на 4 029,0 млн. лв. или 50,8 % изпълнение спрямо разчета. В номинално изражение осигурителните вноски са повече от предходната година с 14,3 % или 504,7 млн. лева.

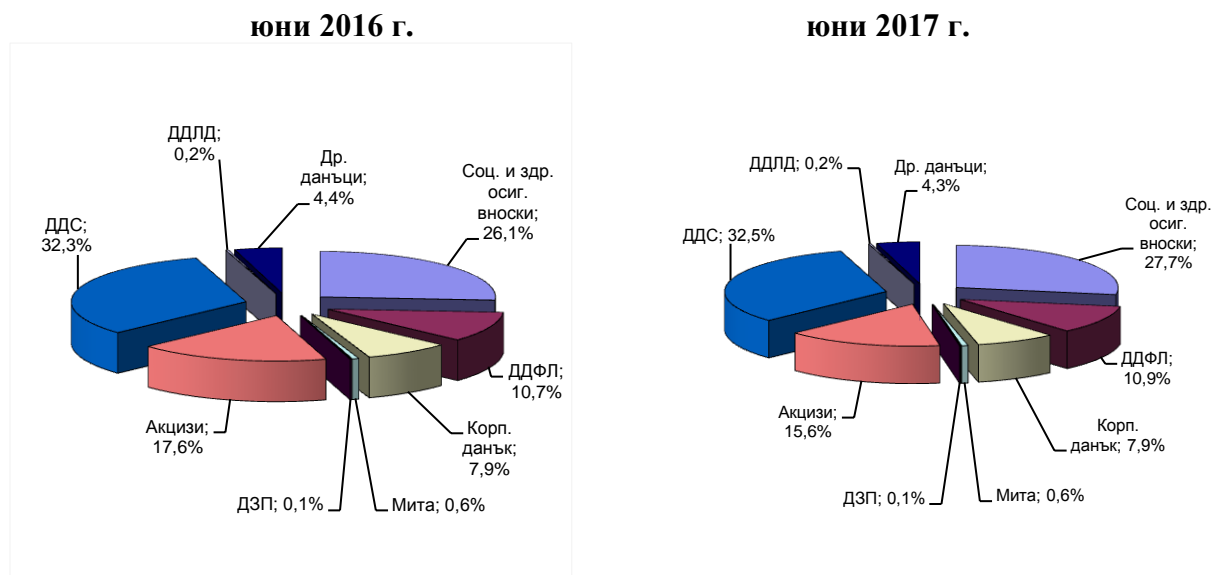
Постъпленията от **косвени данъци** са в размер на 7 110,3 млн. лв., което представлява 50,7 % от предвидените в ЗДБРБ за 2017 г. Спрямо полугодieto на предходната година е налице увеличение от 4,0 % (275,6 млн. лв. повече).

Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 628,0 млн. лв., което представлява 63,4 % от разчетите към ЗДБРБ за 2017 г. и нарастват с 6,3 % (37,1 млн. лв.) спрямо юни 2016 г.

Неданъчните приходи са в размер на 2 274,4 млн. лв., което представлява 47,8 % изпълнение на годишните разчети.

Постъпленията от **помощи** от страната и чужбина (основно помощи от фондовете на ЕС) са в размер на 670,5 млн. лв., което представлява 25,4 % от годишния разчет.

Структура на данъчните приходи по консолидации бюджет за полугодieto на 2016 г. и 2017 г.

1.1 Преки данъци

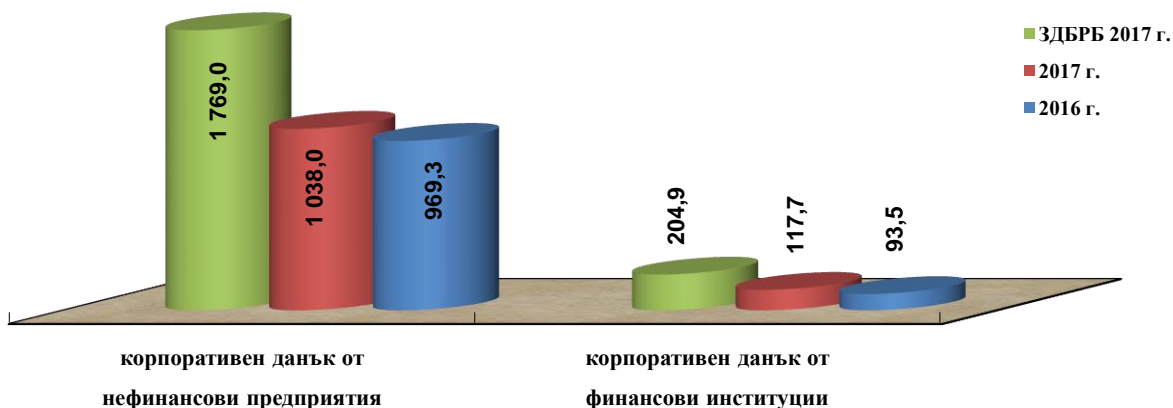
1.1.1 Корпоративни данъци

Приходите от корпоративни данъци по КФП (вкл. данък върху дивидентите и доходите) към края на месец юни 2017 г. са в размер на 1 187,9 млн. лв. или 58,3 % от годишния разчет и заемат 8,2 % в общия размер на данъчните приходи. Спрямо полугодieto на 2016 г. са постъпили с 92,6 млн. лв. (8,5 %) повече приходи.

✓ Корпоративен данък

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 1 155,7 млн. лв. и представляват 58,5 % от годишния разчет за 2017 година. Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по консолидираната фискална програма е 7,9 %. Спрямо юни 2016 г. се отчита увеличение от 8,7 % или 92,9 млн. лева. Приходите от корпоративен данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел) към 30.06.2017 г. са в размер на 1 038,0 млн. лв., което представлява 58,7 % от предвидените в ЗДБРБ за 2017 година. Съпоставени с юни 2016 г. приходите от данъка нарастват със 68,7 млн. лв. (7,1 %). Постъпленията от корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании) към края на юни възлизат на 117,7 млн. лв. или 57,4 % от разчета за годината. Спрямо същия период на предходната година, приходите от данъка нарастват с 24,1 млн. лв. (25,8 %).

Сравнителна диаграма на постъпленията от корпоративен данък към юни 2016 г. и 2017 г. (в млн. лв.)

✓ Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица (ЧЮЛ) и данък върху доходите на ЧЮЛ

Постъпленията от тези данъци за полугодieto на 2017 г. са в размер на 32,2 млн. лв. или 52,0 % от разчета за годината, като за същия период на предходната година са постъпили 32,5 млн. лева.

1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица

Приходите от данък върху доходите на физически лица за отчетния период са в размер на 1 583,1 млн. лв. или 51,8 % от годишния разчет и формират 10,9 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка към 30.06.2017 г. са 1 258,8 млн. лв. при 1 146,5 млн. лв. към 30.06.2016 г. или със 112,3 млн. лв. повече. Влияние върху размера на постъпленията оказват следните фактори:

- увеличението на минималната работна заплата за страната от 01.01.2017 г. от 420 лв. на 460 лева (9,5 %);
- увеличението на минималните осигурителни доходи за 2017 г. средно с 2,6 %;

- увеличението на осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ с 1 процентен пункт;
- промените в броя на наетите лица и заплащането на труда. По данни на НСИ¹³ в края на март 2017 г. наетите лица по трудово и служебно правоотношение са 2 277,3 хил., като се отчита лек спад от 0,1 % в сравнение с края на март 2016 г., а спрямо края на четвърто тримесечие на 2016 г. е отчетен ръст от 0,3 %. През първото тримесечие на 2017 г. средната месечна работна заплата е 1 006 лв. и е нараснала с 9,1 % спрямо първото тримесечие на 2016 година. В сравнение с четвъртото тримесечие на 2016 г. средната месечна работна заплата се е повишила с 1,6 % ;
- промените в нивото на безработица. По данни на Агенцията по заетостта през юни 2017 г. броят на регистрираните безработни е 224,2 хил. лица. Те намаляват с 9,7 хил. души спрямо предходния месец, а в сравнение с юни 2016 г. броят им се свива съществено - с 50,1 хил. лица (18,3 % спад). Нивото на регистрираната безработицата е 6,8 % и е с 1,6 п.п. по-ниско спрямо юни 2016 г., а в сравнение с май 2017 г. нивото на безработицата е спаднало с 0,3 процентни пункта.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.06.2017 г. са в размер на 197,0 млн. лв., което е 64,4 % от годишния разчет и със 17,4 млн. лв. повече от същия период на миналата година. Приходите от извънтрудови правоотношения се формират от много на брой данъчно задължени лица с неголеми вноски. По данни на НАП през 2016 г., 33 % от внесения данък е от еднолични търговци, а 67 % е от свободни професии и други самостоятелно заети лица. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ (дължим данък за довносяне или надвносен данък) и дължимите авансови вноски. По данни на НАП към 31.03.2017 г. плащанията по декларации са с най-голям относителен дял (79,0 %), като е отчетен ръст от 13,8 % спрямо същия период на 2016 г., делът на плащанията на авансовите вноски е едва 1 %, а размерът им е равен на тези за същия период на предходната година. Значителен дял в данъчните приходи от извънтрудови правоотношения имат и плащанията за минали години, които нарастват с 26,0 % на годишна основа, а делът им в приходите от този вид данъци е 20,3 % към края на март 2017 година.

Приходите от *патентен данък* по консолидирания бюджет за периода са 11,1 млн. лева. За същия период на миналата година са внесени 6,7 млн. лева.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към юни 2017 г. са в размер на 102,9 млн. лв. при 89,8 млн. лв. за същия период на 2016 година.

Окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на физическите лица – постъпленията от този данък към 30.06.2017 г. са в размер на 13,3 млн. лв. при 21,0 млн. лв. за полугодieto на 2016 г. Основните фактори, които влияят върху размера на постъпленията от този данък са лихвите по спестовните продукти и банковите сметки и обемът на спестяванията. През 2016 г., въпреки че беше отчетен ръст на депозитите на домакинствата, значителния спад на лихвените проценти по депозитите доведе до много по-ниски от очакваните приходи от този данък. По данни на БНБ към края на юни сумата на депозитите в сектор „Домакинства“ е 47 571, 2 млн. лв. и е нараснала с 5,3 %, в сравнение с месец юни 2016 г.¹⁴. Положителният ефект, който ръстът на депозитите оказва върху данъчната основа (доходите от лихви) се неутрализира от значителния спад на нивата на лихвените проценти по банковите сметки. Спрямо година по-рано среднопретеглените лихвени проценти по срочни депозити на домакинства към края на юни отбелязват намаление с 37 б.т.¹⁵.

¹³ Източник на данните е тримесечното наблюдение на наетите лица, отработеното време, средствата за работна заплата и други разходи за труд.

¹⁴ По данни от финансовите и надзорни отчети на БНБ.

¹⁵ По данни от лихвената статистика на БНБ.

1.1.3 Други данъци

Приходите от други данъци по консолидирания бюджет включват основно алтернативните данъци по ЗКПО и имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси. Постъпилите приходи в тази група към 30.06.2017 г. са в размер на 628,0 млн. лв. или 63,4 % от разчета за годината и бележат ръст от 6,3 % спрямо постъпленията за шестмесечието на 2016 година.

✓ Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане

Постъпленията от други данъци по ЗКПО по консолидираната фискална програма към юни 2017 г. са в размер на 99,7 млн. лв. или 77,3 % от годишния разчет. Размерът на окончателните данъци върху залози за хазартни игри и хазартни съоръжения е 31,9 млн. лв. (50,6 % от годишния разчет).

✓ Имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси

Имуствените данъци включват данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства, данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин, данък върху наследствата и туристически данък, които постъпват по бюджетите на общините. Постъпленията в тази група към 30.06.2017 г. възлизат на 527,2 млн. лв., което представлява 61,2 % от годишния разчет или номинален ръст от 5,6 % спрямо постъпленията за същия период на предходната година. В структурно отношение най-големи дялове заемат постъпленията от данък върху недвижимите имоти (41,9 %) и данък върху превозните средства (35,3 %), а най-малък, поради изключително ограничения си обхват - данъкът върху наследствата.

✓ Постъпления от такси върху производството на захар и изоглюкоза

След присъединяването на България към ЕС върху произведените захар и изоглюкоза се начислява такса, която е своеобразен данък за производителите на тези продукти. Постъпленията от тази такса за полугодieto на 2017 г. възлизат на 1,0 млн. лева.

1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски

Общата сума на приходите от социално и здравноосигурителни вноски към края на месец юни 2017 г. е в размер на 4 029,0 млн. лв., което представлява 50,8 % от планираните за годината.

Осигурителните вноски по бюджетите, администрирани от НОИ (вкл. Държавното обществено осигуряване, фонд „Гарантирани вземания на работници и служители” и Учителски пенсионен фонд), са в размер на 2 864,0 млн. лв. и представляват 50,6 % от предвиденото в ЗБДОО за 2017 година. Върху състоянието на приходите влияние оказват следните основни фактори: увеличеният размер на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” с един процентен пункт от 1 януари 2017 г. – на 18,8 на сто за родените преди 1 януари 1960 г. и на 13,8 на сто за лицата родени след 31 декември 1959 г.; увеличеният размер на осигурителната вноска за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ с 20 процентни пункта – на 60,8 на сто за родените преди 1 януари 1960 г., и на 55,8 на сто за лицата родени след 31 декември 1959 г.; нарастването на минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии средно с 2,6 % за 2017 г. в сравнение с 2016 г.

Здравноосигурителните вноски по бюджета на Националната здравноосигурителна каса са в размер на 1 165,0 млн. лв. или 51,1 % от предвидените за годината.

1.3 Косвени данъци

1.3.1 Данък върху добавената стойност

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по КФП е данъкът върху добавената стойност – 32,5 %, като отчетените постъпления са в размер на 4 730,9 млн. лв. или 53,9 % от годишния разчет. Тези постъпления са с 375,3 млн. лв. (8,6 %) повече спрямо същия период на миналата година.

Нетният размер на приходите от ДДС от внос към юни 2017 г. е 1 977,4 млн. лева. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни, цветни метали и др.), курсът на щатския долар спрямо еврото и

други. За първото полугодие на 2017 г. статистическата стойност на внесените стоки от трети страни нараства с 27,3 % спрямо периода януари-юни 2016 година. Отчита се увеличение на годишна база в борсовите цени (в долари) на суровините, които формират основна част от вноса от трети страни - суров нефт за тип „Брент” (30,0 %), цинк (49,5 %), желязна руда (42,9 %), олово (28,4 %), мед (22,3 %), алуминий (21,8 %) и никел (12,5 %). С изключение на групата на потребителските стоки, при които се отчита спад с 1,3 %, при всички останали основни групи се наблюдава ръст в цените. В количествено изражение вносът нараства с 13,8 % към края на юни 2017 г., в сравнение със същия период на предходната година. Физическите обеми се увеличават при всички групи стоки с изключение на храните и напитките. Най-висок е ръстът при инвестиционните стоки – 26,5 %, следван от ръстът при горивата и смазочните материали - 17,5 %, транспортното оборудване – 17,1 %, потребителските стоки – 11,1 %, промишлените доставки – 10,7 %. При храните и напитките се отчита спад във физическите обеми с 4,2 %.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* към юни 2017 г. възлизат на 2 753,6 млн. лева. Невъзстановеният данъчен кредит на фирми към 30.06.2017 г. е в размер на 64,9 млн. лева.

1.3.2 Акцизи

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **2 269,8 млн. лв.** или 45,1 % от годишния разчет.

Нетните постъпления от акциз са от следните основни стокови групи: горива (46,6 %); тютюневи изделия (46,3 %); алкохолни напитки и пиво (6,0 %) и други акцизни стоки – електрическа енергия, въглища и кокс (1,1 %). Постъпления от акциз към юни 2017 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *Акцизите от горива* са в размер на 1 057,2 млн. лева;
- *Акцизите от тютюневи изделия* възлизат на 1 050,9 млн. лева;
- *Акцизите от алкохолни напитки и пиво* възлизат на 136,6 млн. лева;
- *Приходите от други акцизни стоки - електрическа енергия, въглища и кокс* – възлизат на 25,0 млн. лева.

1.3.4 Данък върху застрахователните премии

Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на **16,4 млн. лв.**, при планирани за годината 30,9 млн. лева.

1.3.4 Мита

Постъпленията от мита възлизат на **93,2 млн. лв.** или 56,1 % от планираните със ЗДБРБ за 2017 г., като заемат 0,6 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по КФП. В сравнение с юни 2016 г. събраните мита са с 9,6 млн. лв. (11,5 %) повече. Увеличението на приходите от мита за първото полугодие на 2017 г. основно се дължи на ръста в приходите при следните стокови групи: „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тези машини или апарати“ – постъпленията са в размер на 12,4 млн. лв., като се повишават с 5,3 млн. лв. (75,9 %), в сравнение с края на юни 2016 г., „Обувки, гети и подобни артикули; части за тях“ – постъпленията възлизат на 4,9 млн. лв. и отчитат увеличение с 2,0 млн. лв. (71,0 %) спрямо януари-юни 2016 г., „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди, и други сухопътни превозни средства, техните части и принадлежности“ – приходите възлизат на 9,4 млн. лв., като нарастват с 2,0 млн. лв. (27,3 %) на годишна база, „Алуминий и изделия от алуминий“ – приходите възлизат на 5,9 млн. лв. и се увеличават с 1,7 млн. лв. (41,0 %) спрямо първото полугодие на 2016 г. и „Изделия от чугун, желязо или стомана“ - постъпленията са 3,5 млн. лв., като сумата се повишава с 1,4 млн. лв. (67,4 %), съпоставено с края на юни 2016 година. Към края на юни 2017 г., от водещите за приходите от мита групи стоки, спад се отчита единствено при стоките от глава „Торове“, като постъпленията намаляват с 0,7 млн. лв. (23,8 %) на годишна база, докато внесените

количества стоки се увеличават. Това е в резултат, както на декларираната по-ниска статистическа стойност за килограм внесени торове, така и на значително по-ниската осреднена ставка на митата през 2017 г. (1,6 % през първото полугодие на 2017 г. спрямо 2,1 % за същия период на 2016 г.). Спад към края на юни 2017 г. се отчита при приходите от мита на стоки от глава „Захар и захарни изделия“ с 4,8 млн. лв. (95,6 %). Намалението се дължи на изместване на доставките на захар от Бразилия към доставки от други страни с нулева ставка на митата. В зависимост от произхода на внасяните стоки, най-голям е дялът на приходите от мита при внос на стоки от Китай, като за периода януари-юни 2017 г. постъпленията възлизат на 40,9 млн. лв. и са с 15,1 % повече спрямо същия период на 2016 година. Те формират 43,7 % от общия обем на митата за отчетния период. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход Русия, които са в размер на 14,3 млн. лв. и отчитат увеличение с 91,9 % на годишна база. Тези постъпления имат относителен дял от 15,3 % от всички мита. Повишаването на приходите от мита за стоки с произход Русия се дължи основно на вноса на специфично оборудване от „Национална електрическа компания“ ЕАД. Постъпленията от Япония са в размер на 5,0 млн. лв., като се увеличават с 26,5 % и формират 5,3 % от всички мита. Постъпленията от внос на стоки с произход САЩ възлизат на 4,1 млн. лв., като отчитат ръст с 3,2 % и представляват 4,4 % от всички мита. На следващо място е Еквадор, със събрани мита за отчетния период в размер на 3,1 млн. лв., като се повишават с 6,1 % и имат относителен дял от 3,4 %. Значителен спад в приходите от мита за първото полугодие на 2017 г. се отчита при внос на стоки от Бразилия, като постъпленията намаляват с 4,7 млн. лв. (85,3 %). Основна причина за това е преустановеният внос на стоки с код по КН 1701 (Захар от захарна тръстика или от цвекло и химически чиста захароза, в твърдо състояние). Намаление на годишна база се отчита и при приходите от мита от внос на стоки с произход Иран, съответно с 0,8 млн. лв. (43,8 %). Влияние върху по-ниските постъпления оказва спада във вноса на стоки с код по КН 3901 (Полимери на етилена в първични форми) с 66,4 % и на стоки с код по КН 3903 (Полимери на стирена в първични форми) с 31,4 %.

1.4 Неданъчни приходи

Постъпленията от **неданъчни приходи** по КФП към края на месец юни 2017 г. са в размер на 2 274,4 млн. лв. или 47,8 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2017 година. В структурно отношение неданъчните приходи включват държавни, общински и съдебни такси (51,5 %), приходи и доходи от общинска и държавна собственост (25,5 %), глоби, санкции и наказателни лихви (6,8 %), постъпления от продажба на нефинансови активи (7,7 %), концесии (3,8 %) и други. Отчетените неданъчни приходи по държавния бюджет през първото полугодие на 2017 г. са в размер на 1 105,6 млн. лв. или 40,8 % от годишния разчет. От тях 873,3 млн. лв. са *по бюджетите на министерствата и ведомствата* (53,8 % от разчета по ЗДБРБ за 2017 г.). Постъпилите неданъчни приходи по бюджета на съдебната власт (основно от съдебни такси) за полугодията са в размер на 56,9 млн. лв., в т.ч. от съдебни такси са постъпили 49,8 млн. лева. В рамките на шестмесечието приходите от съдебни такси са 47,5 % от разчетените за годината. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2017 г. са в размер на 92,5 млн. лв. при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2017 г. 50,0 млн. лева.

Неданъчните приходи по *общинските бюджети* са в размер на 677,3 млн. лв., което представлява 56,0 % от разчета за годината. С най-добро изпълнение се открояват приходите от общински такси – 61,6 % от годишния разчет и приходите и доходи от собственост – 44,7 % от разчетените по КФП за 2017 година.

1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми

Постъпленията от помощи от страната и чужбина (основно помощи от фондовете на ЕС) са в размер на 670,5 млн. лв., което представлява 25,4 % от годишния разчет. От тях 627,6 млн. лв. са постъпленията от европейските фондове, а 42,9 млн. лв. са помощите, отчетени по националния бюджет и от други международни програми.

2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.

Изпълнението на общите разходи по икономически елементи по КФП за полугодията на 2017 г. се развива в рамките на планираните със ЗДБРБ за 2017 г. средства и не се очертава натиск от страна

на разходите върху бюджетното салдо. Традиционно, усвояването на разходите през първото полугодие е по-ниско - разходите по КФП, включително вноската в общия бюджет на ЕС, за първите шест месеца на 2017 г. представляват 42,8 на сто от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2017 г. Това се дължи основно на изместване на голяма част от инвестиционните и капиталови разходи за последното тримесечие на годината.

Отчетът на разходите на консолидирано ниво по икономически елементи за първото полугодие на текущата година, съпоставен с разчета към ЗДБРБ за 2017 г и отчета за същия период на предходната година е представен в следната таблица:

Разходи по консолидираната фискална програма за първото полугодие на 2017 година

млн. лв. ПОКАЗАТЕЛ	2016	2017		Отчет Н1 2017 прямо	Изпълнение Н1 2017 спрямо
	ОТЧЕТ Н1	ЗДБРБ	ОТЧЕТ Н1	отчет Н1 2016	ЗДБРБ 2017
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	14 638,7	36 769,6	15 737,3	107,5%	42,8%
Общо нелихвени разходи	13 880,2	34 537,8	14 814,7	106,7%	42,9%
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	13 014,3	28 334,5	13 961,0	107,3%	49,3%
Разходи за персонал	3 426,6	7 371,4	3 747,4	109,4%	50,8%
Стипендии	37,3	75,7	59,9	160,5%	79,0%
Издръжка *	1 613,5	4 492,1	1 732,2	107,7%	38,6%
Субсидии	822,4	1 857,0	1 048,7	126,7%	56,5%
Социални и здравноосиг. плащания	7 114,4	14 538,3	7 372,9	103,6%	50,7%
Пенсии	4 316,2	8 965,1	4 426,9	102,6%	49,4%
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	1 179,4	2 541,2	1 211,0	102,7%	47,7%
Здравноосигурителни плащания	1 618,8	3 032,0	1 735,0	107,2%	57,2%
<i>Капиталови р-ди и прираст на държ. резерв</i>	865,9	6 203,3	853,7	98,6%	13,8%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи		412,5			
Лихвени разходи	361,2	826,8	434,3	120,2%	52,5%
Вноска за бюджета на ЕС	397,4	992,6	488,3	122,9%	49,2%

* вкл. разходите за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности, разходите за платени данъци, такси и административни санкции и предоставените текущи трансфери за чужбина

2.1 Текущи нелихвени разходи

2.1.1 Разходи за персонал

Разходите за персонала на консолидирано ниво за полугодията на 2017 г. са в размер на 3 747,4 млн. лв., което представлява 50,8 % от разчетените за годината. В структурно отношение с най-голям относителен дял в разходите по КФП са разходите за персонал по държавния бюджет и по бюджетите на общините, което е свързано с обхвата и спецификата на делегираните им функции.

2.1.2 Издръжка

Разходите за издръжка по консолидираната фискална програма за полугодията на 2017 г. са в размер на 1 732,2 млн. лв., което представлява 38,6 % от заложените за годината. В разходите за издръжка се включват текуща издръжка, разходите за членски внос и участие в организации с нестопанска цел, разходите за платени данъци, такси и административни санкции и предоставените текущи трансфери за чужбина. Разходите за текуща издръжка обхващат разходите за храна, медикаменти, научно-изследователски разходи и книги, горива и енергия, външни услуги, текущ ремонт и други разходи.

В структурно отношение основната част от разходите за издръжка за изминалите шест месеца на 2017 г. са по държавния бюджет и бюджетите на общините.

2.1.3 Субсидии

Общата сума на средствата, предоставени за субсидии за системата на здравеопазването и за нефинансови предприятия (вкл. организациите с нестопанска цел) на консолидирана база през полугодieto на 2017 г. е 1 048,7 млн. лв., което представлява 56,5 % от планираните за годината.

✓ Субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел

Държавното финансово подпомагане на нефинансовите предприятия през 2017 г. отразява взаимоотношенията с реалния сектор. Чрез държавното финансово подпомагане се осъществяват и елементи от социалната правителствена програма, свързани с организирането и предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес. Възлагането им от страна на държавата съответства напълно на концепцията за услугите от обществен интерес, както и на политиката в тази област на страните от ЕС и Регламентите на ЕС, в основата на които е поставен интереса на гражданите, техните потребности и популателната им способност, което макар и непряко, влияе положително върху жизнения стандарт.

Основните приоритетни направления, за които се насочват субсидиите за нефинансови предприятия, са стопански субекти от секторите транспорт, съобщения, земеделие и други. През първите шест месеца на 2017 г. са предоставени субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел в размер на 988,0 млн. лв., което представлява 56,3 % от разчета за годината.

• *Транспорт и съобщения*

Субектите от отраслите транспорт и съобщения са ангажирани в предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес, възложени им от държавата с договор при определени параметри, показатели и условия. Средствата в сектора са предназначени за търговски дружества от различните видове транспорт – железопътни пътнически превози, автомобилни пътнически превози (вътрешноградски превози и превози в планински и други райони), както и за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура.

Състоянието и развитието на железопътната система в страната се определя основно от състоянието на Национална компания „Железопътна инфраструктура”, като Управител на железопътната инфраструктура в страната, и на лицензиращия основен превозвач - „БДЖ-Пътнически превози” ЕООД, изпълняващ задължение за извършване на обществени превозни услуги, в съответствие със Закона за железопътния транспорт.

- Средствата за субсидии се предоставят на „БДЖ - Пътнически превози“ ЕООД за осигуряване изпълнението на възложеното му задължение за извършване на обществени превозни услуги по договор, сключен с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и дружеството. Субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД за 2017 г., предвидени по бюджета на МТИТС, са в размер на 175,0 млн. лв. За първото полугодие на 2017 г. предоставените от МТИТС средства за тази цел са в размер на 87,0 млн. лв. или 49,7 % от годишния разчет.

- Със ЗДБРБ за 2017 г. за Национална компания „Железопътна инфраструктура” са предвидени средства под формата на субсидии, предназначени за финансирането на дейностите по експлоатацията на железопътната инфраструктура, в размер на 135,0 млн. лева. Усвоените средства към полугодieto са в размер на 75,2 млн. лв. или 55,7 на сто от уточнения годишен план и при прилагане на чл. 22 от Договора между Държавата и Национална компания „Железопътна инфраструктура“. Същите са предоставени в съответствие с утвърдения от министъра на финансите и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията График за превеждане на субсидиите, съобразен с необходимостта от средства за финансиране на текущите дейности на предприятието.

- Предвидените със ЗДБРБ за 2017 г. средства за субсидиране на превоза на пътници по нерантибилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони, включително и за Столична община – вътрешноградски транспорт, са в размер на 23,0 млн. лева. По своя характер те са обществени превозни услуги от общ икономически интерес и имат предимно социална насоченост – масови превози до и от работните места в рамките на града и превози до малки отдалечени селища, осигуряващи връзка с общинския център. Към полугодieto усвоените средства за субсидиране на превоза на пътници по нерантибилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони, включително Столична община, са 10,8 млн. лв. Изпълнението спрямо утвърдения план е 46,8 на сто.

- Средствата за субсидии за „Български пощи“ ЕАД, предвидени по бюджета на МТИТС за 2017 г., са в размер на 38,0 млн. лв. За първите шест месеца са предоставени средства в размер на 35,3 млн. лв. или 92,9 % от годишния разчет, като в тази сума е включен планирания размер за докомпенсиране на дружеството за извършваната от него универсална пощенска услуга за периода 2011-2014 г.

- ***Земеделие***

Към 30.06.2017 г. чрез бюджета на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) и сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие“ са изплатени субсидии за нефинансови предприятия в размер на 250,8 млн. лв., в това число: средства по Програмата за развитие на селските райони в размер на 78,4 млн. лв. (в т.ч. и национално съфинансиране за директни плащания, прехвърлени към ЕЗФРСР), държавна помощ-субсидия в размер на 49,5 млн. лв., текущи субсидии за пазарни мерки – 10,6 млн. лв., национални доплащания за животни – 21,4 млн. лв., национални доплащания за тютюн – 88,5 млн. лв., средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“ – 2,2 млн. лева. Изплатените субсидии за първите шест месеца на 2017 г. на организации с нестопанска цел са в размер на 4,1 млн. лева.

- ***Програми за заетост***

Предоставяните субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия по програмите за заетост за 2017 г. от МТСП са насочени към осигуряване на трайна заетост и стимулиране разкриването на нови работни места в реалния сектор. За първите шест месеца на годината са изплатени 7,0 млн. лв. за програми и мерки за заетост.

- ✓ **Субсидии за системата на здравеопазването**

Министерство на здравеопазването субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор за дейностите, които са определени като държавна отговорност в съответствие с чл. 82 от Закона за здравето и за субсидиране на лечебни заведения за болнична помощ в труднодостъпни и/или отдалечени райони, в съответствие с чл.106 от Закона за лечебните заведения, по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването.

Общият размер на предвидените в разчетите за годината средства за субсидии за системата на здравеопазването е 103,2 млн. лв. От тях за първото полугодие на 2017 г. са усвоени средства в размер на 60,7 млн. лв., от които 50,7 по държавния бюджет и 10,1 млн. лв. – по бюджета на общините. В рамките на този ресурс на болниците е предоставена изравнителна субсидия за дейностите, изпълнени по договорите до края на 2016 г.

2.1.4 Социални и здравноосигурителни плащания

Общата сума на социално и здравноосигурителните разходи на консолидирана база за първото полугодие на 2017 г. е 7 372,9 млн. лв., което представлява 50,7 % от разчета за годината. Тук се включват разходите за: пенсии, социални помощи и обезщетения и здравноосигурителни плащания. В структурно отношение социалните разходи са с най-висок относителен дял (46,8 %) в общите разходи по КФП (вкл. вноската в общия бюджет на ЕС), което се обуславя от тяхната приоритетност и провежданата социална политика в условията на неблагоприятна демографска среда.

✓ *Разходи за пенсии*

Разходите за пенсии за отчетния период са в размер на 4 426,9 млн. лв., което представлява 49,4 % от разчета за годината. В тази сума са включени разходите за пенсии от ДОО и УПФ, включително добавките към пенсиите на участниците във войните, както и пенсиите по международни спогодби. Спрямо полугодieto на 2016 г. са изплатени 110,6 млн. лв. повече. Нарастването на разходите се дължи на целогодишното отражение върху разходите на увеличението на пенсиите през 2016 г., в т.ч. на осъвременяването от 1 юли 2016 г. с 2,6 на сто, на увеличението в резултат на по-високите размери на новоотпуснатите спрямо прекратените пенсии. В резултат на тези фактори, средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст за м. юни 2017 г. е 367,00 лв., като е по-висока от средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст за м. юни 2016 г. с 10,54 лв. (3,0 на сто).

✓ *Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата*

Извършените разходи за текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата на консолидирана основа през отчетния период са в размер на 1 211,0 млн. лв., което представлява 47,7 % от заложеното в разчетите за годината. Разходите са свързани с изплатените обезщетения и помощи на основание на Кодекса за социално осигуряване (КСО), Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания и Закона за семейни помощи за деца. В структурно отношение това са разходи, които се извършват по държавния бюджет (главно МТСП) и по бюджета на ДОО.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2017 г. са в размер на 691,5 млн. лв. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял са обезщетенията за бременност/раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст (33,4 %); обезщетенията и помощите за безработица (29,9 %) и обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (29,3 %).

✓ *Здравноосигурителни плащания*

Общият размер на здравноосигурителните плащания за първите шест месеца на 2017 г. е 1 735,0 млн. лв. или 57,2 % от предвидените за 2017 г. здравноосигурителни плащания в размер на 3 032,0 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителните плащания изпълнението на бюджета е следното:

- първична извънболнична медицинска помощ – 97,5 млн. лв.;
- за специализирана извънболнична медицинска помощ – 104,3 млн. лв.;
- за дентална помощ – 95,0 млн. лв.;
- за медико-диагностична дейност – 36,3 млн. лева;
- лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни за домашно лечение на територията на страната. – 406,7 млн. лв.;
- за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания в условията на болнична медицинска помощ - 131,0 млн. лв.;
- за медицински изделия, прилагани в болничната помощ – 45,5 млн. лв.;
- за болнична медицинска помощ – 793,8 млн. лв.;
- Други здравноосигурителни плащания – 24,7 млн. лева.

Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третират и преведените 40,1 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения. Реално усвоените средства за болнична помощ, вкл. трансферите възлизат на 1 775,0 млн. лева.

2.2 Капиталови разходи

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) за първото полугодие възлизат на 853,7 млн. лева. Изпълнението на разчетите към ЗДБРБ за 2017 г. за полугодията на годината при капиталовите разходи е 13,8 %. Следва да се отбележи, че усвояването на капиталовите разходи през първите месеци на годината е традиционно ниско, поради технологични и процедурни фактори при голяма част от инфраструктурните и инвестиционни проекти, което води до изместване на разходите във втората половина на годината и по-специално в последното тримесечие.

В обхвата на КФП с най-голям относителен дял в инвестиционните разходи са капиталовите разходи по сметките за средства от ЕС на Националния фонд и на бенефициентите по Оперативните програми на ЕС – 37,4 %, след които се нареждат капиталовите разходи по общинските бюджети – 22,3 %, капиталовите разходи по държавния бюджет – 21,4 %, по сметката за средства от ЕС, администрирана от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“ и на бенефициентите по Програмата за развитие на селските райони и Програмата за развитие на сектор рибарство – 7,3 % и други.

Общата сума на извършените капиталови разходи по държавния бюджет за полугодията на 2017 г. е 183,1 млн. лв., което представлява изпълнение от 8,8 % на предвидените в ЗДБРБ за 2017 година. Нетният прираст на държавния резерв към 30.06.2017 г. е отрицателен в размер на 2,7 млн. лева. Капиталовите трансфери, предоставени от централния бюджет за реалния сектор, са насочени главно към изграждане и развитие на железопътната инфраструктура, пристанищната инфраструктура и други дейности. В ЗДБРБ за 2017 г. са предвидени средства за капиталови трансфери за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ в размер на 105 млн. лв. През първото полугодие на 2017 г. усвоените средства са в размер на 65,0 млн. лв. или 61,9 на сто от годишния план. Предвидените средства за капиталови трансфери на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД са в размер на 35,0 млн. лв. и са предназначени за погасяване на задължения на предприятието, във връзка с придобити електромоторисни влакове през предходни години. Към полугодията на 2017 г. са разходвани 21,4 млн. лв. или 61,0 на сто от годишния план. За първите шест месеца на годината от предвидените в ЗДБРБ за 2017 г. 11,0 млн. лв. за ДП „Пристанищна инфраструктура“ са усвоени 3,1 млн. лв. или 28,4 на сто от годишния план.

През 2017 г. продължи изпълнението на *програми за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия, при приватизация*. През първото полугодие за отстраняване на минали екологични щети са преведени средства в размер на 1,3 млн. лв. при предвидени за годината 5,0 млн. лв.

Капиталовите разходи по бюджетите на общините са в размер на 191,4 млн. лв., което е 24,7 % от разчета към закона за 2017 г.

2.3 Лихвени разходи

Лихвените плащания на консолидирана база за полугодията на 2017 г. са в размер на 434,3 млн. лв., което представлява 52,5 % от предвидените с разчетите към ЗДБРБ за 2017 година. Размерът на лихвените разходи през годината зависи от календара на лихвените плащания.

Разгледани по бюджетни системи лихвени разходи се извършват основно по държавния бюджет (415,3 млн. лв.) и по общинските бюджети (18,7 млн. лв.). Размерът на разходите за лихви по външни заеми за полугодията е 295,4 млн. лв., а на вътрешните лихви – 138,9 млн. лева. Изпълнението им спрямо разчетите за годината е съответно 52,6 % и 52,4 процента.

2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз

България регулярно и в срок превежда вноската си в общия бюджет на Европейския съюз в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС - Решение на Съвета 2014/335/ЕС, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз, Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на ЕС и Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. относно методите и процедурата за предоставяне на

традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства, изменен с Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804 на Съвета от 17 май 2016 г.

Вноската на България в общия бюджет на ЕС се формира от следните компоненти – традиционни собствени ресурси (75 % от събраните мита и такси върху производството на захар и изоглюкоза), ресурс на база приходите от ДДС, ресурс на база брутен национален доход, участие на България във финансирането на механизма за корекцията в полза на Обединеното кралство и участие във финансиране на брутното намаление за Нидерландия, Швеция, Дания и Австрия.

По-долу са представени извършените касови плащания от централния бюджет към полугодieto на 2017 година.

(млн. лв.)	
ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	Отчет Н1 2017
Вноска на база брутен национален доход	315,8
Вноска на база данък добавена стойност	69,3
Вноска за корекцията на Обединеното кралство	26,2
Участие във финансиране на брутното намаление за Нидерландия, Швеция, Дания и Австрия	3,2
Вноска на традиционни собствени ресурси	73,8
- мита	73,0
- такси върху производството на захар и изоглюкоза	0,8
ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	488,3

3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2017 г.

3.1 Просрочени задължения

Към края на юни 2017 г. просрочените задължения на централно и местно правителство са в размер на **211,6 млн. лв.** Размерът на просрочените задължения на централно правителство (министерства, ведомства и самостоятелни бюджети - без общини) към 30.06.2017 г. е **62,1 млн. лв.**, което е с 9,0 млн. лв. повече спрямо края на 2016 година. В обхвата на държавния бюджет проблеми с наличие на просрочени задължения съществуват при няколко министерства, което изисква активни мерки от тези първостепенни разпоредители с бюджет за редуцирането им. По-значимите просрочени задължения по държавния бюджет са при следните разпоредители с бюджет:

✓ Министерство на отбраната - към края на месец юни 2017 г. просрочените задължения са в размер на **14,8 млн. лв.** (намаление с 0,1 млн. лв. спрямо края на 2016 г.), в т.ч. 14,2 млн. лв. са просрочените задължения на Военномедицинска академия и представляват основно задължения към контрагенти.

✓ Министерство на земеделието, храните и горите – просрочените задължения за първите шест месеца на 2017 г. са в размер на **13,2 млн. лв.**, с 5,1 млн. лв. повече спрямо края на 2016 г. От тях 12,1 млн. лв. са просрочените задължения на Българска агенция по безопасност на храните и представляват основно неразплатени разходи по договори с екарисажите.

✓ Министерство на вътрешните работи – просрочените задължения към края на първото полугодие на 2017 г. са в размер на **10,3 млн. лв.**, като спрямо края на 2016 г. се отчита увеличение с 5,5 млн. лв. В по-голямата си част те представляват задължения към доставчици.

От разпоредителите с бюджет по чл. 13, ал. 3 на Закона за публичните финанси проблеми с наличието на просрочени задължения имат основно Българската национална телевизия (**7,9 млн. лв.**, от които 5,4 млн. лв. са задължения за разпространение на телевизионна програма, социологически изследвания и абонаментно поддържане) и държавните висши училища (**8,1 млн. лв.**).

Просрочените задължения по бюджетите на общините са в размер на **149,5 млн. лв.**, като спрямо края на 2016 г. се отчита намаление с 34,9 млн. лева. В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 4,6 млн. лева. С най-голям относителен дял в просрочените задължения по бюджета на общините са просрочените задължения към доставчици, които са в размер на 133,3 млн. лева.

Извън обхвата на консолидираната фискална програма, сериозен продължава да бъде проблемът с просрочията на лечебните заведения за болнична помощ (държавни и общински болници – търговски дружества). Към 30.06.2017 г. размерът на просрочените задължения е 208,7 млн. лв., от които 163,3 млн. лв. са на държавните болници и 45,4 млн. лв. са на общинските болници. За полугодieto на 2017 г. е налице увеличение на просрочените задължения със 17,5 млн. лв. спрямо отчетените просрочия към 31.12.2016 г. (191,2 млн. лв.), от които на държавните лечебни заведения – търговски дружества с 14,3 млн. лв. и на общинските болници с 3,2 млн. лв.

3.2 Просрочени вземания

Към 30.06.2017 г. в системите на редица министерства и ведомства са налице и просрочени вземания. По-значимите от тях в обхвата на държавния бюджет са при следните разпоредители с бюджет:

✓ Държавен фонд „Земеделие“ - към 30.06.2017 г. ДФЗ има просрочени вземания в размер на **291,9 млн. лв.**, които представляват предимно просрочени вземания от заеми – 228,9 млн. лв., следвани от други просрочени вземания – 47,8 млн. лв. и просрочени вземания от клиенти – 15,2 млн. лева.

✓ Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“- към 30.06.2017 г. има просрочени вземания в размер на **147,3 млн. лв.** От тях балансово са начислени провизии за трудно събираемите и несъбираеми вземания, като коректив на отчетната им стойност. Предприети са всички мерки за събиране на вземанията на агенцията, като се образуват изпълнителни производства пред държавен и частен съдебен изпълнител и НАП.

✓ Министерство на труда и социалната политика - общият размер на просрочените вземания към 30.06.2017 г. възлиза на **127,2 млн.лв.**, основно на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ). В отчета на ИА „Главна инспекция по труда“ са осчетоводени установените вземания просрочени повече от 90 дни от крайния срок за погасяване в размер на 123,2 млн.лв., в т.ч. 69,0 млн. лв. - начислени просрочени вземания по влезли в сила НП неплатени от 01.01.2007 г. до 31.12.2016 г. и 54,2 млн. лв. - начислени просрочени изчислени наказателни лихви по неплатени наказателни постановления от 01.01.2007 г. до 31.12.2016 г.

✓ Висш съдебен съвет - Общо просрочени вземания: **78,9 млн. лв.**, от тях 68,7 млн.лв. са по сметка 9911 „Просрочени публични държавни вземания“ – начислени просрочени вземания, възложени за събиране на ЧСИ, както и начислени просрочени вземания по издадени изпълнителни листи, предоставени за събиране от НАП.

✓ Министерство на околната среда и водите - размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2017 г. е **60,0 млн. лв.** Основно вземанията са от наложени имуществени санкции и наказателни постановления на фирми от второстепенните разпоредители с бюджет /ВРБ/. На всички некоректни платци са изпратени уведомителни писма със справка за задълженията им. При нов отказ за плащане ВРБ изпращат преписките на Национална агенция по приходите за предприемане на следващи действия по принудително събиране.

✓ Министерство на транспорта информационните технологии и съобщенията- към края на месец юни 2017 г. по бюджета на МТИТС са отчетени просрочени вземания в размер на **54,8 млн. лв.** ИА „Автомобилна администрация“ има най-голям размер на просрочени вземания в размер на 37,9 млн. лв., основно по издадени наказателни постановления. ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация“ е отчетела просрочени вземания в размер на 10.6 млн. лв. - основно неплатени фактури за летищни такси. Основен длъжник е авиокомпания „БАЛКАН“ АД –

предявена в производство по несъстоятелност, като неплатените ѝ задължения възлизат на 9,5 млн. лв. На некоректните платци са изпратени предупредителни писма за изплащане на задълженията. Централното управление на МТИТС има просрочени вземания в размер на 6,0 млн. лв., които основно представляват главница, лихви и ДДС, дължими от „Пристанище Бургас” ЕАД по Подзаемно споразумение от 29.12.2008 г.

✓ Министерство на земеделието, храните и горите – към месец юни 2017 г. просрочените вземания в системата на МЗХГ са в размер на **37,0 млн. лв.** От тях просрочия на стойност 11,8 млн. лв. са вземания по държавни инвестиционни заеми за изграждане на пазари на едро в страната, а 14,6 млн. лв. представляват лихви по държавните инвестиционните заеми. Дължимите просрочени вземания за дейности, свързани с устройство и изграждане на инфраструктурата на земеделските територии, проектиране и изграждане на мелиоративни и противоерозионни обекти, рекултивация на нарушени терени и подобряване на продуктивните качества на земите са от „Мелиорации ХМС” ЕООД за 0,4 млн. лв., „СИМОНА–С” ЕООД за 0,1 млн. лв. и др. Начислени са и просрочени вземания по активирани гаранции в Корпоративна търговска банка в размер на 1,4 млн. лв. Просрочените вземания към 30.06.2017 г. на Селскостопанска академия (ССА) са 1,7 млн. лв., като те се формират от неиздължени суми от клиенти на ССА, неизплатени суми от наематели и фалирали земеделски кооперации.

✓ Министерство на енергетиката - към месец юни 2017 г. просрочените вземания са в размер на **19,0 млн. лв.**, като основна част от тях представляват суми от неизплатени енергийни, строителни и скално-облицовъчни концесии.

✓ Министерство на икономиката – размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2017 г. е **18,4 млн. лв.** Това са основно просрочени публични държавни вземания (17,1 млн. лв.), като по-големите просрочени вземания са на Комисията за защита на потребителите – 14,8 млн. лв. и на Държавната комисия по стоковите борси и тържищата – 1,6 млн. лв.

✓ Министерство на вътрешните работи – размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2017 г. е **16,2 млн. лв.** Просрочените вземания от клиенти са в размер на 11,1 млн. лв., от които 1,5 млн. лв. са текущи и 9,6 млн. лв. са дългосрочни. В по-голямата си част те представляват вземания за извършени услуги по договори за охрана. За всички просрочени вземания са предприети мерки за събирането им, като регулярно са изпращани предупредителни и напомнителни писма за превеждане на дължимите суми по фактури. За по-голяма част от просрочените вземания са заведени съдебни дела, които са в процес на разглеждане на различни инстанции. За част от тях са издадени изпълнителни листа, по които сумите се събират от съдия-изпълнител. По отношение събираемостта на просрочените вземания от клиенти, същите могат да се определят като: събираеми – 3,3 млн. лв. и несъбираеми – 7,8 млн. лв. Несъбираемите вземания са предимно от фирми, обявени в несъстоятелност или ликвидация, поради което много от заведените съдебни дела са спрени. Просрочените вземания от наеми са в размер 1,2 млн. лв., от тях 1,1 млн. лв. са дългосрочни и за тях са заведени съдебни дела и договорите с фирмите са прекратени. По тази сметка 0,8 млн. лв. са класифицирани като събираеми суми и 0,4 млн. лв. като несъбираеми. Другите отчетени просрочени вземания възлизат на 3,8 млн. лв., от тях 3,6 млн. лв. са дългосрочни. По отношение на събираемостта – 1,7 млн. лв. са събираеми, а 2,1 млн. лв. - несъбираеми. Просрочените вземания от органите на съдебната власт възлизат на 0.1 млн. лв. и представляват извършени експертизи (вкл. и консумативите). Просрочените вземания от други бюджетни организации, за извършени услуги, ползвани телефонни канали и др. възлизат на 3,7 млн. лв., от които 1,5 млн. лв. са събираеми, а 2,2 млн. лв. – несъбираеми.

Извън обхвата на държавния бюджет, съществуват **просрочени вземания** и в **НОИ и общинските бюджети**.

Просрочените вземания на общините към 30.06.2017 г. са в размер на 257,4 млн. лв. Прямо края на 2016 г. се отчита увеличение с 15,6 млн. лв., а спрямо същия период на 2016 г. увеличението е в размер на 20,4 млн. лв. С най-голям относителен дял са просрочените публични общински вземания – 140,2 млн. лв. или 54,5 на сто от общия размер на просрочените вземания.

4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2017 година.

4.1 Външно финансиране

Нетният размер на външното финансиране по КФП за полугодieto на 2017 г. е отрицателен и възлиза на 166,0 млн. лева.

✓ Външни заеми

Размерът на усвоените външни заеми на консолидирана база за първите шест месеца на 2017 г. е 23,9 млн. лв. От тях по бюджетите на общините са усвоени средства в размер на 16,3 млн. лв., от които 9,8 млн. лв. по заемни споразумения на Столична община. По *държавните инвестиционни заеми*, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период са усвоени средства в размер на 7,6 млн. лв. по „Проект за развитие на общинската инфраструктура“ с кредитор Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР).

✓ Погашения по външни заеми

Размерът на извършените за първото шестмесечие на 2017 г. погашения по външни заеми на консолидирана основа е 186,4 млн. лв., което представлява 30,3 % от разчетите към ЗДБРБ за 2017 година. Извършените погашения са както следва:

- по централния бюджет - през първото полугодие на 2017 г. са изплатени погашения в размер на 91,4 млн. лв., като от тях 12,3 млн. лв. са към правителството на Германия по силата на двустранно споразумение в рамките на Парижкия клуб; 75,4 млн. лв. - по заемите към МБВР и 3,7 млн. лв. - по дълга към Япония.
- по бюджетите на министерствата и ведомствата - изплатените средства за погашения към 30.06.2017 г. по ДИЗ, управлявани от министерствата са в размер на 72,7 млн. лв., а по заемите с крайни бенефициенти – 9,8 млн. лева.
- по бюджетите на общините - погашенията по външни заеми в размер на 12,5 млн. лв.

✓ Получени погашения по предоставени кредити на други държави

През първото полугодие на 2017 г. в централния бюджет постъпиха 0,5 млн. лв., представляващи погашения по споразуменията за уреждане на дълга на Кооперативна Република Гаяна и на Ислямска република Афганистан към България.

✓ Наличности (нето) в легова равностойност на валутни сметки в чужбина

Нетното изменение на наличностите в легова равностойност по валутни сметки в чужбина към 30.06.2017 г. е увеличение с 4,0 млн. лева.

4.2 Вътрешно финансиране

Нетното вътрешно финансиране за първото полугодие на 2017 г. е отрицателно в размер на 1 580,7 млн. лв. и включва заеми от банки и други лица страната (нето), операции с ДЦК (нето) и покупко-продажба на ДОБЦК, нетно изменение на депозитите, друго финансиране, възмездно финансиране (нето) и придобиване на дялове, акции и съучастия (нето).

✓ Заеми от банки и други лица в страната – нето

Изпълнението на показателя за първите шест месеца на годината е отрицателно и е в размер на 21,1 млн. лв. Преобладаваща част от отчетените суми – 20,9 млн. лв. са по бюджетите на общините. От банки в страната за първото полугодие на 2017 г. общините са получили заеми в размер на 40,6 млн. лв., а са погасили към същите 40,3 млн. лева. За периода предоставените заеми на общините от други лица в страната са в размер на 3,5 млн. лв., в т.ч. от „Фонд за органите на местното самоуправление в България - ФЛАГ“ ЕАД - 3,0 млн. лв., а сумата на направените погашения към тази група кредитори са - 24,7 млн. лв., в т.ч. 23,6 млн. лв. към фонд ФЛАГ.

✓ **Операции с държавни ценни книжа (нето)**

На консолидирана база за разглеждания период е реализирано отрицателно нетно финансиране с ДЦК в размер на 377,3 млн. лв. Изпълнението е, както следва:

- по централния бюджет – нетното вътрешно финансиране за шестте месеца на 2017 г. от операции с държавни ценни книжа е отрицателно и възлиза на 364,5 млн. лв. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК е 420,0 млн. лв. или са емитирани 420,0 млн. лв. обща номинална стойност, както следва: четиригодишни облигации – 170,0 млн. лв., облигации с матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 250,0 млн. лева. Отчетените погашения за периода са в размер на 784,5 млн. лв., в т.ч. 750,7 млн. лв. по ДЦК, емитирани за финансиране на дефицита и 33,8 млн.лв. по ДЦК, емитирани за структурната реформа.

- по бюджетите на общините – нетната стойност на операциите с ценни книжа, отчетени по общинските бюджети за първото полугодие на 2017 г. е отрицателна в размер на 12,7 млн. лева. През периода не са емитирани общински ценни книжа, а са погасени – 12,7 млн. лева.

✓ **Покупко–продажба на държавни ценни книжа**

Нетният размер на средствата по консолидираната фискална програма за първите шест месеца на 2017 г., отчетени в резултат на покупко-продажбата на държавни ценни книжа, е отрицателен (- 8,7) млн. лева. Операции от този вид се отчитат по бюджетите на УПФ (нето - (-31,4) млн. лв.) и ФГВРС (нето 22,7 млн. лв.).

✓ **Финансови операции по прилагане на Общата селскостопанска и общата рибарска политики (нето)**

Нетният размер на финансовите операции по прилагане на Общата селскостопанска и общата рибарска политики за полугодията на 2017 г. е отрицателен 60,9 млн. лева. Това включва:

- **Плащания за сметка на Европейския съюз**

Общият размер на директните плащания, изплатени на земеделските производители от сметката за европейски средства на Разплащателната агенция към ДФ ”Земеделие” и други за сметка на ЕС, за полугодията на 2017 г. е 1 056,0 млн. лв., от които 1 047,0 млн. лв. са от средствата за директни плащания (вкл. средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания), 3,6 млн. лв. – за пазарни мерки и 5,5 млн. лв. – суми за реструктуриране.

- **Въстановени суми от Европейския съюз**

Въстановените суми от Европейския съюз са общо 995,1 млн. лв., от които 976,9 млн. лв. за директни плащания (вкл. средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания), 15,1 млн. лв. за пазарни мерки и 3,1 млн. лв. - суми за реструктуриране.

✓ **Възмездно финансиране (нето)**

Нетният размер на възмездното финансиране (вкл. предоставените заеми към крайни бенефициенти по ДИЗ (нето)) за първите шест месеца на годината е положителен – 62,1 млн. лв.

Нетното изпълнение на операциите по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество към края на месец юни 2017 г. е положително в размер на 9,9 млн. лв., като цялата сума представлява извършени погашения в съответствие с предвидените погасителни схеми за периода януари-юни.

Нетният размер на планираните през 2017 г. лихвени заеми по краткосрочните и инвестиционните схеми за подпомагане на селското стопанство, предоставяни от Държавен фонд „Земеделие” пряко или чрез рефинансиране от търговски банки, с които фондът има сключени договори, е 170,0 млн. лв. От тях за шестте месеца на годината са отпуснати кредити по инвестиционни програми в размер на 0,5 млн. лв., а възстановените средства са 3,6 млн. лв.

Нетният размер на предоставената възмездна финансова помощ на консолидирана база към полугодията на 2017 г. е 50,0 млн. лв., като основната част представлява възстановена възмездна финансова помощ от НКЖИ като бенефициент по Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г.

✓ **Придобиване на дялове, акции и съучастия(нето)**

Нетният размер на средствата, изразходвани за придобиване на дялове, акции и съучастия за първото полугодие на 2017 г. е 9,9 млн. лева. Основна част от тези средства е по държавния бюджет, като за придобиване на дялове, акции и съучастия са изразходвани 9,4 млн. лв., от тях 7,6 млн. лв. са за увеличаване на дяловото участие на България в капитала на Черноморската банка за търговия и развитие, а 1,2 млн. лв. - за увеличаване на дяловото участие на България в МБВР.

4.3 Приватизация на дялове, акции и участия

Приходите от приватизация по КФП към 30.06.2017 г. са в размер на 0,9 млн. лева. По-голямата част от сумата – 0,6 млн. лв., са приходи от приватизация в централния бюджет, а останалата част са постъпления от приватизация в общините.

III. ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТИ НА ОБЩИНИТЕ, НА СОЦИАЛНОСИГУРИТЕЛНИТЕ ФОНДОВЕ И БЮДЖЕТИ ПО ЧЛ. 13, АЛ. 3 И АЛ. 4 НА ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

1. Държавен бюджет

➤ Основни параметри на изпълнението на държавния бюджет за полугодieto на 2017 година.

Изпълнението на основните показатели на държавния бюджет за първото полугодие на 2017 г., съпоставено към същия период на предходната година и програмата е както следва:

Таблица¹⁶ №2

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет	Закон	Отчет	Изпълнение	Изпълнение
	І-во полугодие 2016 г.	2017 г.	І-во полугодие 2017 г.	спрямо 2016 г.	спрямо закон 2017 г.
Общо приходи и помощи	10 618,2	21 932,0	11 080,0	104,3%	50,5%
-Данъчни	9 458,6	19 221,6	9 970,9	105,4%	51,9%
Преки	2 532,3	5 072,9	2 759,9	109,0%	54,4%
Косвени	6 834,6	14 018,4	7 110,3	104,0%	50,7%
Други данъци	91,8	130,3	100,8	109,8%	77,3%
-Неданъчни	1 154,0	2 710,4	1 105,6	95,8%	40,8%
-Помощи	5,5	0,0	3,4	62,2%	
Разходи, трансфери и вноска за бюджета на ЕС	9 545,6	22 796,2	9 815,6	102,8%	43,1%
-Нелихвени	3 739,4	10 228,1	3 818,8	102,1%	37,3%
Текущи	3 466,3	8 130,9	3 638,4	105,0%	44,7%
Капиталови	269,1	2 077,9	183,1	68,0%	8,8%
Прираст на държавния резерв-нето	4,1	19,2	-2,7		
-Лихви	339,5	792,9	415,3	122,3%	52,4%
Външни заеми	198,2	542,2	286,1	144,4%	52,8%
Вътрешни заеми	141,3	250,7	129,2	91,4%	51,5%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи ²		71,1			
-Трансфери др. бюджети	5 069,3	10 711,5	5 093,3	100,5%	47,5%
- Вноска за бюджета на ЕС	397,4	992,6	488,3	122,9%	49,2%
Бюджетен баланс	1 072,6	-864,2	1 264,4		

През първото полугодие на 2017 г. постъпилите **приходи и помощи** по държавния бюджет са в размер на 11 080,0 млн. лв., което представлява 50,5 % изпълнение на годишните разчети в ЗДБРБ за 2017 г. Спрямо същия период на 2016 г. постъпленията по държавния бюджет са с 461,8 млн. лв. повече. Постъпилите **данъчни приходи** към 30.06.2017 г. са в размер на 9 970,9 млн. лв., което представлява изпълнение от 51,9 % на планираните разчети за 2017 г. или нарастват с 5,4 на сто спрямо същия период на 2016 г.

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на 2 759,9 млн. лв., което представлява 54,4 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година се отчита нарастване със 227,6 млн. лева. Постъпленията от корпоративни данъци бележат ръст от 8,5 % (92,6 млн. лв.).

¹⁶ Поради извършено закръгление в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица № 2 не се изчерпват от съставните им числа.

Нарастване за първото полугодие на 2017 г. се отчита и при приходите от ДДФЛ – с 135,1 млн. лв., което е с 9,4 % повече от същия период на миналата година.

Приходите от *косвени данъци* към 30.06.2017 г. са в размер на 7 110,3 млн. лв., 50,7 % от програмата за годината и формират 71,3 % от данъчните приходи по държавния бюджет. Съпоставено със същия период на предходната година постъпленията нарастват номинално със 275,6 млн. лв. основно в резултат на по-високите приходи от ДДС от сделки в страната и ВОП и акцизи. Постъпленията от ДДС към 30.06.2017 г. възлизат на 4 730,9 млн. лв., което представлява 53,9 % от разчета за годината. Приходите от акцизи (нето) от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки към 30.06.2017 г. са в размер на 2 269,8 млн. лв. или 45,1 % от годишния разчет. Постъпленията от мита към юни 2017 г. възлизат на 93,2 млн. лв. или 56,1 % от планираните в ЗДБРБ за 2017 година. Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 16,4 млн. лв., при заложен в годишните разчети към ЗДБРБ за 2017 г. 30,9 млн. лева.

Постъпленията от *други данъци* по държавния бюджет за отчетния период са в размер на 100,8 млн. лв. или 77,3 % от годишния разчет и с 9,8 % повече от постъпленията за същия период на миналата година.

Отчетените неданъчни приходи по държавния бюджет за шестте месеца на 2017 г. са в размер на 1 105,6 млн. лв. Постъпленията за отчетния период представляват 40,8 % от разчета за годината, като основна част се формира от неданъчните приходи по бюджетите на министерствата и ведомствата – 873,3 млн. лв., в т.ч. 640,4 млн. лв. приходи от държавни такси. По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на годината са постъпили приходи в размер на 56,9 млн. лв. (45,5 % от предвидените за годината), като най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси, които за отчетния период са в размер на 49,8 млн. лева. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2017 г. са в размер на 92,5 млн. лв., при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2017 г. 50,0 млн. лева.

Постъпилите **помощи** по държавния бюджет към 30.06.2017 г. са в размер на **3,4 млн. лв.** и са по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за първото полугодие на 2017 г. е 9 815,6 млн. лв. или 43,1 % от предвидените в ЗДБРБ за 2017 г.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на **3 818,8 млн. лв.**, което представлява 37,3 % от предвидените в ЗДБРБ за 2017 г. средства. Спрямо същия период на предходната година нарастват номинално със 79,4 млн. лв. (2,1 процента).

Размерът на извършените текущи нелихвени разходи за периода е 3 638,4 млн. лв., което представлява 44,7 % от разчета за годината, за капиталови разходи са изразходвани 183,1 млн. лв. или 8,8 % спрямо разчета.

Лихвените плащания по държавния бюджет за първото полугодие на 2017 г. са в общ размер на 415,3 млн. лв. или 52,4 % от предвидените в разчета за годината. Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към 30.06.2017 г. са в размер на 129,2 млн. лв. (51,5 % от разчета за годината). Лихвите по външни заеми по държавния бюджет за отчетния период са в размер на 286,1 млн. лв. (52,8 % от ЗДБРБ за 2017 г.). От тях 265,6 млн. лв. са разходите по централния бюджет и 20,5 млн. лв. са тези по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2017 г. средствата по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 5.1. за **предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия** са в размер на 70,0 млн. лева.

Към 30.06.2017 г. от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия с Постановления № 14/2017 г., № 76/2017 г., № 91/2017 г. и № 118/2017 г. на

Министерския съвет са одобрени разходи в размер на 42,5 млн. лева. От тях по бюджетите на общините са предоставени 12,9 млн. лв., а за министерства и ведомства – 29,6 млн. лева.

Средствата са предоставени за провеждане на мероприятия за ограничаване и ликвидиране на констатирани огнища на болестта "инфлуенца по птиците", повишаване на епизоотичната готовност в цялата страна и за изплащане на обезщетения на собственици на животни по реда на чл. 141 от Закона за ветеринарномедицинската дейност; за овладяване на бедствени положения и необходимостта от неотложно възстановяване на сграден фонд; разплащане на разходи за извършени спасителни и неотложни аварийни дейности; подпомагане на 185 домакинства от общините Мизия и Берковица за преодоляване на последици, нанесени на техните жилища от големите наводнения през 2014 г.; за допълнително аварийно водоснабдяване на община Хасково; за разплащане на предварително извършени разходи за дейности по обезвреждане на отпадъци в Промислена зона-юг на гр. Девня и за други дейности и обекти в съответствие с Решенията на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет.

Към 30.06.2017 г. на основание чл. 33, ал. 4 от Постановление № 374 на Министерския съвет от 2016 г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2017 г. са възстановени 0,4 млн. лв. от общините от обекти, които са приключени.

Нетният размер на трансферите и временните безлихвени заеми по държавния бюджет към края на юни 2017 г. е 5 093,3 млн. лв., в т.ч.:

- на социалноосигурителните фондове (нето) – 2 973,8 млн. лв., което представлява 50,7 % от годишния разчет;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, БНТ, БНР и БТА) – 326,1 млн. лв., 53,2 % от годишния разчет;
- трансфери/субсидии от държавния бюджет за общините (нето) - към 30.06.2017 г. те са в размер на 1 606,8 млн. лева.

Частта от **вноската на България в общия бюджет на ЕС**, изплатена през първото полугодие на 2017 г. от централния бюджет възлиза на **488,3 млн. лв.**, което е в съответствие с действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000, изменен с Регламент № 2018/2004, Регламент № 105/2009 и Регламент № 1377/2014, за прилагане на Решение 2007/436/ЕО.

Към 30.06.2017 г. **бюджетното салдо по държавния бюджет е положително** в размер на **1 264,4 млн. лева.**

1.1 Бюджет на Народното събрание

За първото полугодие на 2017 г. отчетените **приходи** са в размер на 0,8 млн. лв. или 51,8 % от предвидените в ЗДБРБ за 2017 г. С най-голям относителен дял са отчетените приходи и доходи от собственост.

Отчетените **разходи** към 30.06.2017 г. на НС са в размер на 18,7 млн. лв. или 33,1 % от разчетените средства със ЗДБРБ за 2017 г. От тях 11,8 млн. лв. са разходи за персонал, 4,7 млн. лв. са издръжка и 2,2 млн. лв. - капиталови разходи.

1.2 Бюджет на съдебната власт

По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на годината са постъпили **приходи** в размер на 56,9 млн. лв., които представляват 45,5 % от предвидените за годината. От отчетените приходи най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси – 49,8 млн. лв., като одобрени със ЗДБРБ за 2017 г. са 105,0 млн. лв. или изпълнението е 47,5 %. За сравнение към 30.06.2016 г. са отчетени общо неданъчни приходи в размер на 53,8 млн. лв., от които 46,5 млн. лв. приходи от съдебни такси.

Разходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 279,5 млн. лв. или 49,5 % от планираните със ЗДБРБ за 2017 г. (565,0 млн. лв.). За сравнение, през същия период на 2016 г. са отчетени разходи в размер 261,7 млн. лв. От общата сума на отчетените разходи към 30.06.2017 г. 252,4 млн. лв. са разходи за персонал, 24,8 млн. лв. – издръжка и 2,3 млн. лв. – капиталови разходи.

2. Бюджети на общините

➤ Приходи

Собствените приходи по бюджетите на общините към 30.06.2017 г. са в размер на 1 233,3 млн. лв., което представлява 58,5 % от планираните с разчетите за 2017 година. Спрямо същия период на миналата година приходите по общинските бюджети нарастват номинално с 58,9 млн. лева. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 538,3 млн. лв. или 61,2 % от годишните разчети за 2017 г. и с 6,4 % повече спрямо първото полугодие на 2016 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 694,9 млн. лв. или 56,7 % от планираните и с 3,9 % повече спрямо същия период на предходната година. С най-значителен дял в приходите от общински данъци е данъкът върху недвижимите имоти – 41,0 %, следват данък върху превозните средства – 34,6 % и данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин – 21,4 процента.

При отделните видове данъци изпълнение, изпреварващо средното равнище, се наблюдава при *данъка върху недвижимите имоти* – 220,7 млн. лв. или 70,8 % спрямо разчетите за 2017 г. и с 7,8 % повече спрямо събраните за същия период на 2016 година и *данъка върху превозните средства* – 186,0 млн. лв. или 65,1 % от предвидените с разчетите към КФП за 2017 г. и със 7,4 % повече спрямо събраните приходи от този данък за първото полугодие на 2016 г. Постъпленията от данъка върху наследствата е 0,24 млн. лв., което е 120,3 % спрямо разчетите. През отчетния период по бюджетите на общините са постъпили 11,1 млн. лв. от *патентен данък* (57,6 % от годишния разчет) и 5,2 млн. лв. от *туристически данък* (34,8 % от годишния разчет).

Общият размер на *неданъчните приходи* по местните бюджети е 677,3 млн. лв. (56,0 % от разчетите по КФП за 2017 г.). Най-голям относителен дял заемат приходите от общински такси (479,6 млн. лв.) – 70,8 %, следват приходите и доходите от собственост (116,7 млн. лв.) – 17,2 % и постъпленията от продажба на нефинансови активи (48,5 млн. лв.) – 7,2 %. Съпоставени с полугодията на 2016 г. постъпленията от неданъчни приходи са нараснали с 19,0 млн. лв. или 2,9 процента. От неданъчните приходи с най-добро изпълнение спрямо предвидените с разчетите към КФП за 2017 г. са *други приходи* – 83,0 %, *приходите от такси* – 61,6 % и *приходите от концесии* – съответно 58,9 %. Забавяне спрямо годишния разчет се наблюдава при *глобите, санкциите и наказателните лихви, приходите от продажба на нефинансови активи и приходите и доходи от собственост*.

През отчетния период по общинските бюджети са постъпили 17,6 млн. лв. приходи от *помощи* или 107,9 % от разчетените за годината 16,3 млн. лв.

➤ Разходи

Към 30.06.2017 г. общините са отчетели общо разходи в размер на 2 449,3 млн. лв., които представляват 50,0 % от разчетените по КФП за 2017 г. разходи. Текущите разходи възлизат на 2 257,9 млн. лв. (54,8 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 191,4 млн. лв. или 24,7 % от разчета към КФП за 2017 година.

Най-голям относителен дял в текущите нелихвени разходи на общините заемат разходите за персонал, включващи заплати и възнаграждения на персонала, други възнаграждения и плащания и осигурителни вноски (1 224,4 млн. лв.) – 54,7 %, следват разходите за издръжка, вкл. разходите за членски внос и платените данъци, такси и административни санкции (851,7 млн. лв.) – 38,0 %, разходите за субсидии (82,8 млн. лв.) – 3,7 % и изплатените текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата (72,8 млн. лв.) – 3,3 %. В отделните разходни направления най-висок процент на изпълнение спрямо годишните разчети при текущите нелихвени разходи към края на първото полугодие на 2017 г. има при субсидиите – 104,7 %. Тук се отчитат предоставените от общините субсидии за вътрешноградски и междуселищни превози на транспортните фирми и дружества, които са планирани в централния бюджет. Следващи по процент на изпълнение са

стипендиите – 75,6 %, текущите трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата – 69,3 %, разходите за издръжка – 57,9 % и разходите за персонал – 50,5 %.

Разходите за лихви възлизат на 18,7 млн. лв., което е 55,2 % от предвидените за годината. От тях 9,3 млн. лв. са по вътрешни заеми и 9,4 млн. лв. по външни заеми.

Общият размер на отчетените разходи за дофинансиране на делегираните от държавата дейности с местни приходи е 67,8 млн. лв., от които 64,1 млн. лв. текущи разходи и 3,7 млн. лв. капиталови разходи.

➤ Финансиране

За първото полугодие на годината по общинските бюджети са изплатени погашения по заеми от чужбина в размер на 12,5 млн. лв., като размерът на новополучените заеми от чуждестранни кредитори е 16,3 млн. лв.

От банки в страната през разглеждания период общините са получили 40,6 млн. лв., а са направили погашения към същите за 40,3 млн. лв. Нетният размер на заемите от други лица от страната е отрицателен - 21,2 млн. лв., преобладаваща част от които са заеми и погашения към Фонд ФЛАГ.

Погашенията по общински ценни книжа през първото полугодие на годината са 12,7 млн. лв.

Общините приключиха първото полугодие на 2016 г. с бюджетни наличности (в каса и банка) в размер на 937,8 млн. лева.

Средствата, получени от приватизацията на дялове, акции и участия в общински дружества към 30.06.2017 г., са в размер на 0,3 млн. лева.

3. Социалноосигурителни фондове

3.1 Държавно обществено осигуряване

Общата сума на приходите и помощите по бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) към 30.06.2017 г. възлиза на 2 905,0 млн. лв., което представлява 51,4 % от заложените в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2017 г. (ЗБДОО) 5652,0 млн. лева. Най-голям е дялът на приходите от осигурителни вноски (97,9 % от общите приходи), които за отчетния период са в размер на 2 843,0 млн. лв., 50,6 % от заложените в ЗБДОО за 2017 година.

Съпоставени с първото полугодие на 2016 г. приходите по бюджета на ДОО нарастват с 358,3 млн. лв. (14,1 %). Върху състоянието на приходите през 2017 г. влияние оказват следните основни фактори:

- ◆ увеличение на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” с един процентен пункт от 1 януари 2017 г. – на 18,8 на сто за родените преди 1 януари 1960 г. и на 13,8 на сто за лицата родени след 31 декември 1959 г.;

- ◆ увеличения размер на осигурителната вноска за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ с 20 процентни пункта – на 60,8 на сто за родените преди 1 януари 1960 г., и на 55,8 на сто за лицата родени след 31 декември 1959 г.;

- ◆ нарастването на минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии средно с 2,6 % за 2017 г. в сравнение с 2016 г. Най-ниският минимален осигурителен доход е равен на 460 лв., размерът на минималната работна заплата от началото на 2017 г.

Отчетените неданъчни приходи към края на юни 2017 г. по бюджета на ДОО възлизат на 62,0 млн. лв., в т.ч. 43,1 млн. лв. постъпили средства от прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски.

Размерът на извършените разходи за първото полугодие на 2017 г. по бюджета на ДОО е 5 129,7 млн. лв., което представлява 49,5 % от предвидените в ЗБДОО за 2017 г. средства. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял в общите разходи са разходите за пенсии и обезщетенията и помощите изплащани на основание Кодекса за социално осигуряване – общо 5102,7 млн. лв., или 99,5 % от общия размер на разходите за отчетния период. Спрямо същия

период на миналата година, общо разходите по бюджета на ДОО са с 132,3 млн. лв. (2,6 %) повече. Отчетените разходи за **пенсии** по бюджета на ДОО към 30.06.2017 г. възлизат на 4 411,2 млн. лв., което е със 108,3 млн. лв. повече спрямо първото полугодие на 2016 г. Отчетените разходи за **краткосрочни обезщетения и помощи по КСО** са в размер на 691,5 млн. лева. Спрямо същия период на миналата година изплатените обезщетения по КСО са с 45,8 млн. лв. (7,1 %) повече.

3.2 Национална здравноосигурителна каса

Общият размер на събраните приходи по бюджета на НЗОК към края на първото полугодие на 2017 г. възлиза на 1 174,2 млн. лв., което представлява 51,2 % от предвидените със Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2017 г. – 2 294,7 млн. лева. Постъпленията от здравноосигурителни вноски са в размер на 1 165,0 млн. лв., 51,1 % изпълнение на утвърдените със ЗБНЗОК за 2017 г. средства в размер на 2 279,7 млн. лева. Събраните неданъчни приходи за първото полугодие на 2017 г. са 9,2 млн. лв., 61,5 % от заложените в ЗБНЗОК за 2017 г., като основната част от тях са приходи от глоби и санкции.

Полученият трансфер от МЗ за финансиране на разходите за лекарствени продукти – ваксини и дейности по прилагането им за здравните дейности по чл. 82, ал. 2, т. 3 от Закона за здравето (ЗЗ); за дейности за здравнонеосигурени лица, включващи: комплексно диспансерно (амбулаторно) наблюдение при пациенти с кожно-венерически и психиатрични заболявания; интензивно лечение; дейности по чл. 82, ал. 1, т. 2 от ЗЗ и за сумите по чл. 37, ал. 6 от Закона за здравното осигуряване е в размер на 13,4 млн. лв., което представлява 55,8 % от заложените със ЗБНЗОК за 2017 г. средства в размер на 24,0 млн. лева.

Отчетените разходи към 30.06.2017 г. са в размер на 1 770,9 млн. лв. и представляват 51,4 % от предвидените в ЗБНЗОК за 2017 г. 3 448,8 млн. лева. Най-голям относителен дял (98,0 %) заемат здравноосигурителните плащания, които възлизат на 1 735,0 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителни плащания, изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2017 г. е следното:

- ✓ **Първична извънболнична медицинска помощ** – 97,6 млн. лева;
- ✓ **Специализирана извънболнична медицинска помощ** (вкл. за комплексно диспансерно (амбулаторно) наблюдение) – 104,3 млн. лева;
- ✓ **Дентална помощ** – 95,0 млн. лева;
- ✓ **Медико-диагностична дейност** – 36,3 млн. лева;
- ✓ **Лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение на територията на страната и за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания в условията на болнична медицинска помощ, които НЗОК заплаща извън стойността на оказваните медицински услуги** – 537,7 млн. лв., в т.ч.
 - за лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни за специални медицински цели, за домашно лечение на територията на страната – 406,7 млн. лв.;
 - за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания в условията на болнична медицинска помощ, които НЗОК заплаща извън стойността на оказваните медицински услуги - 131,0 млн. лв.
- ✓ **Медицински изделия, прилагани в болничната медицинска помощ** – 45,5 млн. лева;
- ✓ **Болнична медицинска помощ** – 793,8 млн. лева.
- ✓ **Други здравноосигурителни плащания** – 24,8 млн. лева.

Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третираат и преведените 40,1 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения. Реално усвоените средства за болнична помощ, вкл. трансферите възлизат на 1 775,0 млн. лева.

За периода са отчетени плащания в размер на 13,2 млн. лв. от предоставения трансфер от Министерството на здравеопазването за дейности за здравнонеосигурени лица, лекарствени продукти и за потребителска такса.

По бюджета на НЗОК за 2017 година са утвърдени 45,4 млн. лв. за административни разходи на институцията, които включват разходите за персонал и за текуща издръжка. За първото полугодие са отчетени 21,3 млн. лв., което представлява 47,0 % от годишния разчет на разходите. Усвоените средства за административни разходи заемат 1,2 на сто в структурата на общите разходи за отчетния период.

4. Бюджети по чл. 13, ал. 3 на Закона за публичните финанси

4.1 Държавни висши училища

Приходите на висшите училища за първото полугодие на 2017 г. са в размер на 156,5 млн. лв. или 53,5 % от планираните за годината. Спрямо същия период на 2016 г. постъпленията на ДВУ са се увеличили със 7,7 млн. лева. Преобладаваща част от приходите – 89,8 % (140,5 млн. лв.) са приходите от продажба на услуги, стоки и продукция, където се включват събрани таксите, заплащани от студентите и докторантите за летния семестър на учебната 2016/2017 година.

Разходите на висшите училища към края на месец юни 2017 г. са в размер на 347,0 млн. лв. и представляват 47,1 % от разчетите за 2017 г. С най-голям относителен дял са разходите за персонал (заплати, други възнаграждения и осигурителни вноски) – 70,7 %, следвани от плащанията за издръжка (18,0 %). Разходите за стипендии са 5,6 % от общите разходи. Капиталовите разходи на ДВУ към 30.06.2017 г. са в размер на 19,4 млн. лв. (5,6 % от общите разходи).

4.2 Българска академия на науките

Реализираните приходи на БАН към 30.06.2017 г. възлизат на 15,0 млн. лв. или 45,5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2017 година. Сравнени с приходите към полугодieto на 2016 г., постъпленията са по-ниски с 1,1 млн. лв. Основна част от реализираните приходи са от продажби на услуги, стоки и продукция (85,5 % от общите приходи) и се получават по линия на международни програми, проекти и по договори за научни разработки. Основна част от реализираните собствени приходи на поделенията в системата на БАН са в резултат от участието в международни проекти за научни разработки. Голяма част от тези приходи са свързани с конкретни договорни задължения и не могат да се използват за общоакадемични нужди.

Към края на първото полугодие на 2017 г. **БАН отчита разходи** в размер на 53,9 млн. лв., което представлява 43,7 % от годишния разчет. Спрямо първото полугодие на предходната година се отчита увеличение на разходите с 2,4 млн. лв. Най-голям относителен дял имат разходите за персонал – 37,8 млн. лв. или 70,2 % от отчетените общо разходи.

4.3 Българско национално радио

Приходите по бюджета на БНР за първото полугодие на 2017 г. са в размер на 0,8 млн. лв., което представлява 38,0 % от планираните за годината 2,1 млн. лв. Отчетените приходи са постъпления от продажби на услуги, стоки и продукция /реклама, спонсорски съобщения, технически услуги, съвместни проекти, приходи от концертна дейност и др./, наеми на имущество и др.

Изпълнението на **разходите по бюджета на БНР** възлиза на 22,3 млн. лв. или 50,0 % от предвидените в ЗДБРБ за 2017 г. Средствата са усвоени за реализирането на основните цели и дейности на БНР по подготовката, създаването и разпространението на национални и регионални радиопрограми съгласно разпоредбите на Закона за радиото и телевизията. В разпределението на разходите по бюджета на БНР е включен и преходния остатък за 2016 г. (съгл. чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията) в размер на 3,2 млн. лева.

Общо **утвърдените бюджетни взаимоотношения** на БНР с централния бюджет са 42,4 млн. лв. в т.ч.: 42,2 млн. лв. съгласно чл. 49, т. 1 от ЗДБРБ за 2017 г. и 0,2 млн. лв. одобрен допълнителен

трансфер съгласно ПМС № 31 от 2017 г. за разходи по подготовката и произвеждането на избори за народни представители на 26.03.2017 г. За отчетния период е усвоена сума в размер на 21,8 млн. лв. или 51,4 % от размера на бюджетните взаимоотношения на БНР с централния бюджет.

4.4 Българска национална телевизия

Приходите на БНТ към 30.06.2017 г. са в размер на 0,7 млн. лв. при планирани за годината 7,5 млн. лв. или за отчетния период са постъпили 9,6 % от планираните за годината. Отчетените приходи са постъпления от продажби на услуги, стоки и продукция (реклама, спонсорство, технически услуги, почивно дело, продажба на програми) и наеми на имущество.

Отчетените **разходи на БНТ** към 30.06.2017 г. са в размер на 40,8 млн. лв. или 55,9 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2017 г., като това е с 0,9 млн. лв. повече спрямо същия период на предходната година. Средствата са усвоени за реализирането на основните цели и дейности на БНТ по подготовката, създаването и разпространението на телевизионна програма съгласно разпоредбите на Закона за радиото и телевизията. В разпределението на разходите по бюджета на обществената медия е включен преходния остатък за 2016 г. /съгл. чл. 70, ал. 6 от ЗРТ/ в размер на 2,8 млн. лева.

Утвърдените бюджетни взаимоотношения на БНТ с централния бюджет са 70,8 млн.лв., в т.ч.: 65,3 млн. лв. съгласно чл. 49, т. 2 от ЗДБРБ за 2017 г. и одобрени допълнителни трансфери общо в размер на 5,5 млн. лв. /5 млн. лв. за заплащане на такси за разпространение на телевизионните програми съгл. ПМС № 25 от 2017 г.; 0,5 млн. лв. за разходи по подготовката и произвеждането на избори за народни представители на 26.3.2017 г. съгл. ПМС № 31 от 2017 г. и 0,02 млн. лв. за реализиране на поредица от инициативи под мотото „Левски в моя роден град“ съгл. ПМС № 74 от 2017 г./ За отчетния период е усвоена сума в размер на 38,1 млн. лв. или 53,8% от размера на бюджетните взаимоотношения на БНТ с централния бюджет.

4.5 Българска телеграфна агенция

Приходите на БТА към 30.06.2017 г. са 0,9 млн. лв. или 55,8 % от предвидените за годината, като това са основно постъпления от продажба на информационни продукти и услуги.

Отчетените разходи на БТА за периода са 3,4 млн. лв., което е 51,5 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2017 г., в т.ч. разходи за персонал – 2,5 млн. лв. и разходи за издръжка – 0,7 млн. лв.

Отчетените **трансфери** за периода са в размер на 2,6 млн. лв. или 54,6 % от средствата, определени за БТА със ЗДБРБ за 2017 година.

5. Сметки за средствата от Европейския съюз на бюджетни организации

5.1 Сметка за средствата от Европейския съюз на Национален фонд към Министерство на финансите

По сметката за средства от ЕС на Национален фонд (НФ) към 30.06.2017 г. са постъпили приходи (нето) в размер на 472,8 млн. лв. по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд (включително Инициативата за младежка заетост), Кохезионния фонд и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПН) на ЕС за финансовата рамка 2014 – 2020 г., двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС за периода 2014 – 2020 г. и Българо-швейцарската програма за сътрудничество, като в тази сума са включени и отразените (нето) в отчетността на НФ операции по постъпването по банковите бюджетни сметки на Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) на чуждото финансиране по двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС и изплатените средства от получения ресурс към бенефициенти извън страната.

Изпълнението на утвърдените годишни разчети за разходите (включително и изходящите трансфери) по Сметката за средства от ЕС на НФ възлиза на 16 на сто (513 млн. лв.). За полугодieto на предходната година изпълнението за този показател е било 14 % (407 млн. лв.), а към 31.12.2016 г. – 38 % (1 111 млн. лв.). Извършените разходи (нето) за периода възлизат на

254,4 млн. лева. По видове разходи изпълнението е както следва: 84,16 % от общия размер на капиталови трансфери, 15,25 % са субсидии и 0,59 % - издръжка.

Трансферите и временните безлихвени заеми (нето) за разглеждания период са в размер на 258,9 млн. лв. (включват предоставените трансфери към бенефициенти по Оперативните програми (ОП) на ЕС - програмни периоди 2007 – 2013 г. и 2014 – 2020 г., по двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на ЕС за периода 2007 – 2013 г. и 2014 – 2020 г., Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 г., Норвежкия финансов механизъм 2009 – 2014 г. и Българо-швейцарската програма за сътрудничество, възстановени суми по приключили проекти, възстановени недопустими разходи и др. от бенефициенти-бюджетни организации). В консолидираната отчетност на НФ са отразени и трансфери (нето) към бенефициенти, които са за сметка на средства, предоставени на МРРБ от държавите-партньори по двустранните програми за трансгранично сътрудничество.

Във връзка с изпълнението на ОП - програмен период 2007 – 2013 г. и програмен период 2014 – 2020 г., двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС 2007 – 2013 г. и периода 2014 – 2020 г. по сметките на Националния фонд са получени трансфери от централния бюджет на стойност 65,6 млн. лева.

Неданъчните приходи, постъпили по сметките на НФ, са в размер на 0,4 млн. лв. Част от тях са натрупаните лихви в резултат на управлението на свободните средства в обслужващите търговски банки, като към 30.06.2017 г. те възлизат на 0,1 млн. лева.

Наличностите по сметките за средства от ЕС на НФ към 30.06.2017 г. възлизат на 2 315,6 млн. лв. (в отчета на НФ са включени и наличностите на Фонда мениджър на финансови инструменти в България (Фонд на фондовете), които са в размер на 235,3 млн. лв.), като в БНБ са в размер на 2 280,8 млн. лв., а в търговските банки - в размер на 34,8 млн. лева.

Структурни и Кохезионен фондове (СКФ) 2007 – 2013 г.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми и трансферите (нето) към бюджетни организации за периода са отразени в отчета със знак „минус“ (-17,7 млн. лв.), защото извършените плащания за периода в размер на 2,6 млн. лева, са по-малко в сравнение с възстановените средства от бенефициенти към Национален фонд, които са 20,3 млн. лв.

През отчетния период е възстановено авансово финансиране (нето), осигурено по реда на ДДС № 6 от 2011 г., в размер на 20,7 млн. лева.

Европейски фонд за регионално развитие, Европейски социален фонд (включително Инициативата за младежка заетост), Кохезионния фонд и ФЕПН на Европейския съюз за финансова рамка 2014 – 2020 г.

Общо получените средства за периода са в размер на 465,6 млн. лв. и представляват възстановени средства от ЕК, като са разпределени както следва:

- ОП „Иновации и конкурентоспособност“ – 116,5 млн. лв.;
- ОП „Добро управление“ – 5,3 млн. лв.;
- ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ – 101,4 млн. лв.;
- ОП „Развитие на човешките ресурси 2014 - 2020 г.“ – 48,0 млн. лв.;
- Инициативата за младежка заетост – 34,4 млн. лв.;
- ОП за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България за периода 2014 – 2020 г. – 12,9 млн. лв.;
- ОП „Околна среда 2014 – 2020 г.“ – 42,0 млн. лв.;
- ОП „Региони в растеж“ – 101,1 млн. лв.
- ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ – 2,8 млн. лв.
- ОП „Инициатива за малки и средни предприятия 2014-2020“ - 1,2 млн. лв.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми и трансферите (нето) към бюджетни организации за периода са в размер на 513,7 млн. лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие на човешките ресурси 2014 - 2020 г.“ – 80,4 млн. лв.;
- Инициативата за младежка заетост – 17,6 млн. лв.;
- ОП за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България за периода 2014 – 2020 г. – 32,3 млн. лева;

- ОП „Иновации и конкурентоспособност” – 170,7 млн. лв.;
- ОП „Добро управление” – 13,4 млн. лв.;
- ОП „Региони в растеж“ – 39,7 млн. лв.;
- ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” – 88,4 млн. лв.;
- ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” – 24,6 млн. лв. и
- ОП „Околна среда 2014 – 2020 г.“ – 46,6 млн. лв.

Програма ФАР и Преходен финансов инструмент

През отчетния период са постъпили възстановени суми от бенефициенти по сметките на Националния фонд в размер на 0,5 млн. лв.

Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94)

От началото на годината по тази програма няма възстановени средства от ЕК и няма извършени разходи.

Програма САПАРД

На 31.12.2009 г. изтече валидността на Годишното финансово споразумение (ГФС) 2006, с което се прекрати и изплащането на субсидии към крайни бенефициенти по програма САПАРД.

От началото на годината са извършени възстановявания от Агенция САПАРД и НАП по дългове в размер на 0,01 млн. лв.

Възстановените средства към ЕК за отчетния период са в размер на 6,1 млн. лева.

Двустранни програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на Европейския съюз 2007 – 2013 г.

За първото полугодие на 2017 г. сумата на разходите и трансферите (нето) към бюджетни организации в страната, които са направени по двустранните програми са на обща стойност 2,2 млн. лв., включително за плащания към бенефициенти в страната за сметка на финансиране от страната-партньор по тези програми.

Двустранни програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на Европейския съюз 2014 – 2020 г.

През отчетния период Европейската комисия преведе авансови средства в размер на 4,3 млн. лв., а от страни партньори са получени 0,3 млн. лв.

Сумата на разходите и трансферите (нето) към бюджетни организации в страната, които са направени през същия период по двустранните програми са на обща стойност 7,3 млн. лв., включително за плащания към бенефициенти в страната за сметка на финансиране от страната-партньор по тези програми.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. и Норвежки финансов механизъм 2009-2014 г.

Получените средства общо по ЕИП и НФМ за периода са в размер на 8,6 млн. лева.

Сумата на разходите и трансферите (нето) към 30.06.2017 г., които са направени по тези две програми са на обща стойност 26,1 млн. лв.

За периода 01.01.2017 г. – 30.06.2017 г. дирекция „Национален фонд“ е процедираля към ОФМ на ЕИП 13 бр. междинни финансови доклада с обща стойност на заявените (предложени за получаване) средства 10,8 млн. лева.

Българо-швейцарска програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социални неравенства в рамките на разширения Европейски съюз

Получените средства по програмата за периода са в размер на 0,1 млн. лева.

Извършените изходящи трансфери към бенефициенти-бюджетни организации от началото на годината са в размер на 0,2 млн. лв.

5.2 Сметки за средствата от Европейския съюз, администрирани от Разплащателната агенция към Държавен фонд “Земеделие”

➤ Приходи

За 2017 г. планираните приходи по утвърдените годишни разчети на сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие“ са в размер на 513,5 млн. лв. Към 30.06.2017 г. по отчетни данни, постъпленията са в размер на 31,8 млн. лв. – 6,2 % от годишния план.

Най-голям е делът на помощите и даренията от чужбина, които възлизат на 31,7 млн. лв. или 6,1 % от годишния уточнен план, разпределени както следва:

✓ **Текущи помощи и дарения от Европейския съюз**

Общият размер на получените приходи, отчетени в „Текущи помощи и дарения от Европейския съюз“ към 30.06.2017 г. е 8,5 млн. лв., при план от 69 млн. лв. Тяхното разпределение по отделните направления е както следва:

- получени текущи приходи от възстановяване на средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) по линия на ПРСР без директни плащания към 30.06.2017 г. - 5,8 млн. лв. Общото изпълнение е 9,9 % от планираните 58,5 млн. лв.

- получени текущи приходи от възстановяване на средства по линия на схема „Училищен плод“ и „Училищно мляко“ от Европейския фонд за гарантиране в земеделието (ЕФГЗ) към 30.06.2017 г. - 2,7 млн. лв. – 42,2 % от планираните 6,4 млн. лв.

Няма получени текущи приходи от възстановени средства от Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) към 30.06.2017 г. при планирани 4,1 млн. лв.

✓ **Капиталови помощи и дарения от Европейския съюз**

Общият размер на получените приходи, отчетени в „Капиталови помощи и дарения от Европейския съюз“ през първите шест месеца на 2017 г. е 23,2 млн. лв., при план от 444,5 млн. лв. От които:

- получените капиталови приходи от ЕЗФРСР по линия на ПРСР без директни плащания до 30.06.2017 г. са 22,2 млн. лв. Общото изпълнение е 5,2 % спрямо заложените по план 428,9 млн. лв.

- получените капиталови приходи в областта на сектор „Рибарство“ са 1,01 млн. лв. при планирани 15,7 млн. лв. Общото изпълнение е 6,5 %.

➤ **Разходи**

Общият размер на планираните за 2017 г. разходи по утвърдените актуализирани годишни разчети на сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие“ са 669,1 млн. лв., а по отчет сумата възлиза на 150,9 млн. лв. Уточненият план за изплащане на субсидии за текуща дейност и за капиталови трансфери възлиза на 492,7 млн. лв., а отчетените разходи към 30.06.2017 г. в размер на 150,9 млн. лв. са 30,6 % спрямо годишния план. Разпределението на разходите е както следва:

✓ **Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия**

За 2017 г. са планирани средства в размер на 187,1 млн. лв. Изплатените и отчетени средства представляват 47,6 % от планираните и са в размер на 89,1 млн. лв. Изпълнението по дейности е както следва:

- национално съфинансиране към ЕЗФРСР за директни плащания – 52,7 млн. лв., изпълнение 60,1 % спрямо планираните 87,6 млн. лв.;

- текущи субсидии за сектор „Рибарство“ – 0,02 млн. лв., 2,2 % изпълнение при планирани 0,9 млн. лв.;

- текущи субсидии по Програмата за развитие на селските райони – 25,7 млн. лв., изпълнение 41,1 % от планираните 62,5 млн. лв.;

- текущи субсидии за пазарни мерки – 10,6 млн. лв., изпълнение 29,4 % от планираните 36,1 млн. лв.;

✓ **Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел**

За 2017 г. са планирани 1,9 млн. лв., а към края на м. юни са отчетени извършени разходи в размер на 1,5 млн. лв., представляващи 78,9 % от плана.

Разпределението по дейности е както следва:

- национално съфинансиране към ЕЗФРСР за директни плащания – 0,08 млн. лв.,
- текущи субсидии за сектор „Рибарство“ – (-0,03 млн. лв.) при планирани 0,1 млн. лв.;
- текущи субсидии по Програмата за развитие на селските райони – 1,1 млн. лв.,
- текущи субсидии за пазарни мерки – 0,3 млн. лв., изпълнение 16,7 % спрямо планираните 1,8 млн. лв.

✓ **Капиталови трансфери**, от които за:

- *нефинансови предприятия* - за 2017 г. са планирани 303,7 млн. лв., като към 30.06.2017 г. са отчетени 60,3 млн. лв., разпределени по дейности както следва:

- капиталови субсидии за сектор „Рибарство“ – 0,2 млн. лв., изпълнение 0,9 % от планираните 21,5 млн. лв.;

- капиталови субсидии по ПРСР – 55,8 млн. лв. при планирани 268,2 млн. лв., изпълнение 20,8 %;

- капиталови субсидии за пазарни мерки – 4,3 млн. лв., изпълнение 30,7 % на заложените по план 14,0 млн. лв.;

- *организации с нестопанска цел* - за 2017 г. не са планирани и отчетени капиталови разходи за организации с нестопанска цел.

Планираните разходи за: други възнаграждения и плащания за персонала 8,9 млн. лв., задължителни осигурителни вноски от работодатели 4 млн. лв., издръжка 5,7 млн. лв. и придобиване на ДМА в размер на 157,8 млн. лв., подлежат на отчитане в § 63-00 Трансфери между сметки за средствата от ЕС.

➤ **Трансфери**

В частта на трансферите в касовия отчет на ДФЗ-РА към 30.06.2017 г. са отразени следните касови потоци:

✓ *Трансфери между бюджети и сметки за средства от Европейския съюз*

Към 30.06.2017 г. получените трансфери от бюджетни сметки на бюджетни организации и общини за възстановяване на вземания по ПРСР и ОПРСР са в размер на 0,6 млн. лв. Предоставените трансфери във връзка с чл. 14 от ЗПЗП възлизат на 0,2 млн. лв.

✓ *Трансфери между сметки за средства от Европейския съюз:*

- предоставени трансфери – формирани са от изплатените субсидии и възстановените суми от публични бенефициенти по ПРСР, схема „Училищен плод“, „Училищно мляко“ и национално съфинансиране към директни плащания. За периода 01.01–30.06.2017 г. са отчетени (-8,8) млн. лв., в т.ч.: по Програмата за развитие на селските райони: (-8,3) млн. лв.; пазарни мерки: (-0,2) млн. лв.; национално съфинансиране към директни плащания: (-0,05) млн. лв.; рибарство: (-0,3) млн. лв.

➤ **Финансиране**

Към 30.06.2017 г. извършените плащания, възстановените суми, разчета с централния бюджет и чуждите средства от други лица, включени в отчетността в „Друго финансиране“ са общо 127,5 млн. лв., при 199,7 млн. лв. по разчет.

Към 30.06.2017 г. са изплатени средства по следните направления:

- 888,8 млн. лв. за директни плащания за сметка на ЕФГЗ, представляващи 59,9 % от планираните 1 484,0 млн. лв.;

- 158,2 млн. лв. - средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директни плащания, което е 60,2 % от планираните 262,7 млн. лв.;

- 3,6 млн. лв. за пазарни мерки - изпълнение 11,5 % от планираните 31,3 млн. лв.;

- 5,5 млн. лв. – суми за реструктуриране, 11,4 % от планираните 48,2 млн. лв.

Възстановените суми от Европейския съюз към 30.06.2017 г. са както следва:

- 925,1 млн. лв. за директни плащания от ЕФГЗ – 65,7 % от заложените 1 408,2 млн. лв.;
- при планирани за получаване 441,2 млн. лв. от ЕЗФРСР, прехвърлени към директни плащания, към края на юни са постъпили 51,9 млн. лв.;
- 15,1 млн. лв. за пазарни мерки, 46,5 % изпълнение на планираните 32,5 млн. лв.;
- 3,1 млн. лв. – суми за реструктуриране, 6,7 % изпълнение на планираните 46,4 млн. лв.

Сумите по разчети с ЦБ за финансиране на плащания при недостиг на средства за периода 01.01-30.06.2017 г. са 188,5 млн. лева. Предоставените чужди средства от други лица са (-0,03) млн. лв., представляващи резултативна величина между постъпилите и възстановени кешови гаранции и чужди средства.

6. Бюджети по чл. 13, ал. 4 на Закона за публичните финанси

6.1 Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)

• Изпълнение на приходите

Отчетените постъпления по бюджета на ПУДООС за първото полугодие на 2017 г. са в размер на 3,7 млн. лв., при годишен план 5,8 млн. лв. или изпълнението им възлиза на 63,2 % спрямо разчетените приходи по бюджета на предприятието за 2017 г.

За първото полугодие ПУДООС отчита приходи от държавни такси в размер на 2,0 млн. лв. при годишен разчет 3,3 млн. лв. или изпълнението възлиза на 59,8 %.

За отчетния период по бюджета на ПУДООС не са отчетени приходи от продажба на квоти на парникови газове от авиационна дейност. В изпълнение на РМС №175/2017 г. по бюджета на предприятието постъпиха средства от валутната сметка на МОСВ, реализирани от прехвърляне на годишно разпределено количество емисии по споразумение между Република България и Република Малта, в размер на 0,1 млн. лв., като същите се предоставени чрез капиталов трансфер на Националния доверителен екофонд.

• Изпълнение на разходите

Към 30.06.2017 г. отчетените разходи по бюджета на ПУДООС са в размер на 17,2 млн. лв. при годишен план 95,5 млн. лева.

Общият размер на разходите за отчетния период е разпределен както следва: капиталови трансфери – 15,5 млн. лв., за персонал - 0,9 млн. лв.; за текуща издръжка – 0,6 млн. лв. и 0,2 млн. лв. за извършване на одит по проекти на Оперативна програма „Околна среда” от независим одиторски контрол в изпълнение изискванията на Управляващия орган.

Всички разчетени разходи по придобиване на дълготрайни материални активи, след решения на Управителния съвет на ПУДООС, се предоставят като трансфер на други бюджетни организации. Към 30.06.2017 г. отчетените средства, като трансфери от/за държавни предприятия и други лица, включени в консолидираната фискална програма (нето) са в размер на 25,6 млн. лв., в т.ч. получени трансфери от МОСВ са в размер на 57,7 млн. лв. и 32,1 млн. лв. предоставени за финансиране на договори с общини и бюджетни структури за екологични проекти и дейности.

6.2 Фонд „Сигурност на електроенергийната система“

Отчетените постъпления на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ към 30.06.2017 г. са в размер на 231,2 млн. лв., което е 52,9 % от предвидените 436,9 млн. лв. Постъпленията от отделните приходи, са както следва:

- 117,2 млн. лв. приходи от 5 %-ни вноски от произведената и продадена и внесена и продадена електроенергия, от приходите за достъп и пренос на електроенергия, от приходите от достъп и пренос на природен газ и от приходите от достъп и съхранение на природен газ, като изпълнението им спрямо включените в КФП 226,9 млн. лв. приходи от вноски е 51,6 %;

- 114,0 млн. лв. приходи, получени от търговете за продажба на квоти по чл. 57, ал.1 от Закона за ограничаване изменението на климата, като изпълнението им спрямо включените в КФП 210 млн. лв. приходи от продажба на квоти е 54,3 %.

За отчетния период разходите на Фонда са в размер на 277,8 млн. лв. или 63,6 % от разчетените 436,9 млн. лв. Изпълнението на отделни разходи е, както следва:

- 0,1 млн. лв. за персонал като изпълнението им спрямо разчета за годината е 36,1 %;
- 277,8 млн. лв. за покриване на разходите извършени от обществения доставчик /“НЕК“ ЕАД/, произтичащи от задълженията му по чл. 93а от Закона за енергетиката, като изпълнението им спрямо годишния разчет е 63,6 %.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на отчетените данни и анализа на изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2017 г. могат да се направят следните изводи:

- Основните макроикономически индикатори отчитат положително развитие към полугодieto на 2017 г., което заедно с ефектите от мерките за подобряване събираемостта на приходите се отразява и в подобрене на фискалните показатели.

- Реалният растеж на БВП достигна 3,5 % за първо тримесечие и 3,6 % за второ тримесечие (експресни оценки). По компоненти, за разлика от първата половина на 2016 г., когато водещ за растежа бе нетният износ и вътрешното потребление, за полугодieto на 2017 г. растежът се формира изцяло от вътрешното търсене.

- Под влияние на повишената стопанска активност броят на заетите ускори темпа си на нарастване през първата половина на 2017 г. Увеличението на заетостта беше подкрепено както от намалението на безработните, така и от окуражаването на част от неактивните лица и вливането им в работната сила.

- Вследствие на отчетените добри параметри по приходите по националния бюджет и традиционно по-ниското усвояване на разходите през първото полугодие на годината, бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към 30.06.2017 г. е излишък в размер на 1 745,8 млн. лв.

- Развитието на параметрите по приходите и разходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2017 г. очертават възможност за подобрене на бюджетната позиция спрямо заложената цел с разчетите към ЗДБРБ за 2017 г., дефицитът по КФП да не надвиши 1,4 на сто от прогнозния БВП.

- На база на параметрите по изпълнението на консолидираната фискална програма към полугодieto, най-важните фискални предизвикателства се свързват основно с ускоряване усвояването на средствата по проектите, съфинансирани по програмите и фондовете на ЕС. Отчетените просрочени задължения в някои бюджетни системи също изискват предприемане на мерки за тяхното своевременно разплащане и подсилване на системите за финансово управление и контрол от съответните разпоредители с бюджет.

- Размерът на фискалния резерв към 30.06.2017 г. е 13,2 млрд. лв., в т.ч. 12,2 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,0 млрд. лв. вземания от фондовете на ЕС съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

- Общият размер на касовите постъпления от ЕС (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за първото полугодие на 2017 г. е 1 622,7 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС към 30.06.2017 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 1 134,4 млн. лева.